

GLASILO DELAVCEV PODJETIJ IMP

GLASNIK

JUNIJ 1991, ŠTEVILKA 6, LETO XXV

IMP Glasnik so ustanovila podjetja v sestavljeni obliki IMP r.o. IMP Glasnik izdaja Prelest, d.o.o. v nakladi 3000 izvodov. Uredništvo: Ljubljana, Likovarjeva 6, telefon (061) 314-562. Glavni in odgovorni urednik je Janez Votek. Člani časopisnega sveta so: Bojan Germovšek, Mojca Ipavec, Dragica Janežič, Dušan Jovanovič, Nevenka Kavkler, Lidija Kokotec, Biserka Lazar, Marija Leskovar, Anton Maček, Lidija Močilnikar, Iztok

Munih (predsednik), Marija Servatzy, Štefan Šeruga, Ladislav Abraham, Primož Zupancič, Marjan Žnidaršič, Silva Škoda. Tisk: Papirna galanterija s tiskom, A. Jovanovič, LITIJA. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS št. 421-7 z dne 16.9.1974 je IMP Glasnik oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

Preoblikovanje IMP r.o. v IMP d.d.

Čeprav se je razprava prepletala v navzkrižnem ognju o vseh problemih, ki so bili neposredno povezani z preoblikovanjem IMP r.o. v IMP d.d., se je v razpravi o samem preoblikovanju odprla vrsta vprašanj in vsul cel plaz kritik.

Najprej se je ob tej transformaciji direktorju Klimatu Borisu Krivicu zastavilo vprašanje, kako je možno, da s tem ko združevalci razpolagajo z 70 odstotka kapitala v združenih obliki, imajo samo 30 odstotkov glasov in to razmerje se bistveno ne spreminja niti v preoblikovanju.

Direktor Montaze Maribor je pribil, da je to možno, ker so oni združili samo knjigovodsko ne pa realno vrednost kapitala, medtem ko je inženiring združil likviden in realno ocenjen kapital. Čeprav gre formalno samo za preimenovanje sestavljene oblike v delniško družbo z povsem enako dejavnostjo, novost je določitev osnovne glavnice, ki naj bi znašala 74.866.410 dinarjev. Ta glavnica je torej trajni kapital po otvoritveni bilanci stanja iz 1. januarja letošnjega leta. Odprta je možnost nakupa delnic s strani delnic. Na osnovi osnovne glavnice naj bi družba izdala navadne delnice

v nominalni vrednosti 10.000 dinarjev za eno delnico. Kot je zapisano le-ta daje dividendo, glas pri odločanju v skupščini. Pri upravljanju družbe se sedaj poleg družbe pojavlja še upravni odbor, ki ga sestavlja jo štirje člani in predsednik.

S tem delegati niso bili ravno zadovoljni, prepričani so namreč, da ne bodo imeli zadostnega vpliva in kontrole nad poslovanjem in sploh delovanjem družbe. Zavzeli so se, da namesto navadnih delnic dobijo prednostne delnice. Podprli so tudi predlog g. Rojsa, da naj se v bodočem statutu družbe zaščiti manjšinske delničarje.

IMP Inženiring d.d.

Ob argumentiranju o neinformiranosti, je kar nekaj delegatov zastavilo vprašanje, ali je bil v tem času res ustanovljen delniška družba IMP Inženiring. Najprej jim je bilo odgovorjeno, da IMP r.o. ima v svoji registraciji tudi kot eno

od dejavnosti zapisano ustanavljanje novih podjetij. Če si dovolim malo pripombo k temu odgovoru - zapisano ima tudi turistično, gostinsko, informativno, založniško in računalniško dejavnost pa se ne ukvarja z njimi več. No na ponovno vztrajanje pri vprašanju so delegati dobili le dokončen odgovor, s strani predsedujočega Borisa Gazvode, ki je povedal, da se je res ustanovila IMP Inženiring d.d., ki ima v svoji dejavnosti opredeljene predvsem inženiring posle in da gre za mešano družbo s soudeležbo zasebnega kapitala in možnostjo nakupa delnic s strani delavcev. Toda večinski del kapitala je vložil v ustanovitev nove družbe IMP r.o. in sicer 18.900.000 dinarjev. Ta odgovor je delegate spravil v nejevoljo, predvsem zaradi tega, ker glede na višino vloženega v novo družbo niso bili niti informirani o tej odločitvi. jv

MONTAŽA KOPER

Grelci in sušilne peči

Pred dobrim poldrugim letom je Montaža podpisala pogodbo o zastopanju, prodaji in montaži plinskih sevalnih grelcev z italijanskim partnerjem. Pred dobrim letom so pripravili vso potrebno tehnološko dokumentacijo in začeli s prodajo. Toda po besedah vodje razvoja Jurija Kapusa rezultati prodaje niso taki, kot so pričakovali. Na eni strani je po njegovi oceni to moč pripisati, slabemu poznavanju izkoriščanja te možnosti, po drugi pa v pomankanju denarja. Kljub vsemu je prepričan, da bodo glede na razvitem plinske infrastrukture pri nas prodrli s tem izdelkom. Seveda bodo morali doseči konkurenčnost, ki pa po njegovi oceni ni vprašljiva, saj imajo že vse pripravljeno, da bodo začeli s proizvodnjo posameznih delov sami.

Plinske peči

Vzporedno z sevalnimi grelci so začeli že z montažo prvih sušilnih plinskih peči. Tako je v teh dneh začela z obratovanjem peč v Salonitu Anhovo, kjer peč uporabljajo za gretje salonnitnih plošč pred barvanjem. Poleg tega so tovrstne peči izredno primerne za livarstvo še posebej za sušenje livarskih odlitkov. Na eni strani zaradi ekološke čistosti majhne energetske porabe in zanesljivosti pri obratovanju in doseganju željenih temperatur. (jv)

Lošinj miren in varen

Negotov politični položaj v Jugoslaviji, je marsikoga spravil v dvome, ali naj se odpravi na letni oddih izven naše republike ali ne. K tem dvomom so svoje dodala politična trenja v srednji Dalmaciji. Ob obisku na Lošnju sem se lahko prepričal, da ta položaj ima katastrofalne posledice, saj je v Lošnju kot sredi zime, vsi domovi in tudi hoteli so še zaprti. Med domovi sta odprta dva, eden od teh je IMP-jev. Toda naše predstave o tem, da se negotovost in politične napetosti na Hrvaškem odražajo na Lošnju so povsem zgrešene. Kajti Veli Lošinj je povsem miren, pa tudi kake posebne spolitiziranosti med ljudmi ni čutiti. Več preberite na str. 6

PODPISANA POGODBA ZA GRADBENE DEJAVNOSTI

Uresničevanje pogodbe bo težavno

V trdih in dolgotrajnih pogajanjih z Gospodarsko zbornico Slovenije - Sekcija za gradbeništvo in IGM je Sindikatu delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, v katerega sodijo tudi montažerska dela, uspelo pripraviti kolektivno pogodbo, ki je bila podpisana 31. maja v Slovenjskih Konjicah. Gradbeniška kolektivna pogodba, o njej pišemo obširneje v posebnem prispevku, nosi v sebi poleg socialnih pravic tudi elemente višje cene dela gradbenih delavcev, a to predvsem zaradi težjih pogojev dela v gradbeništvu.

O uresničevanju kolektivne pogodbe za gradbeništvo smo se pogovarjali z Jožetom Vučajnikom, sekretarjem Sekcije za gradbeništvo in IGM pri Gospodarski zbornici Slovenije in z Janezom Ramovšom, svetovalcem za ekonomsko področje pri istem organu.

Dejala sta, da predstavlja kolektivna pogodba za gradbene dejavnosti R Slovenije prvi korak za višje vrednotenje gradbeniškega in montažerskega dela, saj je izhodiščni osebni dohodek višji za 12 odstotkov od splošne kolektivne pogodbe, vendar bo zaradi krize, v kateri se nahaja celotno gradbeništvo, doseganje tega OD izredno težavno.

Gradbeniki in montažerji so bili med prvimi, ki so začeli pripravljati svojo kolektivno pogodbo, vendar so bila pogajanja med obema pogodbenima strankama, med sindikatom in GZS, izredno dolgotrajna in težavna. Največja ovira je bilo izredno kritično stanje v gradbeništvu, kjer se predvideva, da je v presežku od 20 do 25 tisoč delavcev, položaj pa se do danes ni bistveno spremenil, kvečjem se je še poslabšal.

Kljub temu so sindikati vztrajali na višjem izhodiščnem osebnem dohodku, kot je zapi-

san v splošni kolektivni pogodbi, izhajajoč predvsem iz težkih pogojev dela in evropskih izkušenj, kjer je delo gradbenikov cenjeno tudi 50 odstotkov več od enostavnega industrijskega dela, zbornica oz. sekcija za gradbeništvo pa je podpis pogojevala z uresničevanjem Programa sanacije stanja v gradbeništvu in ukrepov za uveljavljanje tržnega gospodarstva.

Prav slednje je vplivalo tudi na sorazmerno dolgo uvajalno dobo za gradbeniško kolektiv-

no pogodbo, ki bo začela veljati, razen tistega dela (veljal bo že od 1. januarja 1992), ki se nanaša na delovni čas, regres in letni dopust, od 1. maja 1992. Pogodbeni stranki upata, da se bodo v tem času razmere v gradbeništvu uredile tako, kot je predvideno v Programu sanacije stanja v gradbeništvu.

Kljub omenjenim težavam predstavlja kolektivna pogodba za gradbene dejavnosti Slovenije dober temelj urejanja odnosov znotraj gradbeništva ter med sindikatom kot predstavnikom delavcev in Sekcijo za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala pri GZS kot zastopnikom podjetij in delodajalcev. Kako pa bo z njim uresničevanjem, bomo videli čez leto dni.

C.P.

Skupščina IMP r.o.

V torek 18. junija se je sestala skupščina IMP r.o.. Na seji so delegati obravnavali bilanco podjetja za lansko leto, medtem ko so poslovno poročilo obravnavali že na prejšnji seji.

Osrednja točka dnevnega reda je bila nedvomno preoblikovanje IMP r.o. v skladu z 196 členom Zakona o podjetjih v IMP d.d. V tem sklopu so razpravljali o treh sklepih; in sicer o predlogu sklepa o izločitvi in vrnitvi idealnega deleža sredstev skupne porabe in ustreznega deleža združenih sredstev skupne porabe na podjetja združevalke sredstev, zatem o predlogu o izločitvi in vrnitvi idealnega deleža skupne računalniške opreme in odgovarjajočega dela združenih sredstev na podjetja združevalke sredstev in na koncu o predlogu sklepa o preoblikovanju IMP r.o. v IMP d.d.. jv

Računalniška oprema

Načelno soglasje okrog vrnitve deležev za računalniško opremo na posamezne združevalke je bilo doseženo že na prejšnji skupščini. Čeprav tudi tu delegati niso soglašali predvsem s knjigovodsko vrednostjo opreme in so pred glasovanjem zahtevali, da se pri računalniški opremi upošteva njena realna ocenjena vrednost, ki jo je določil ceni-

lec. Pri tem je predstavnik Projektivnega biroja poudaril, da ni vseeno, ali se vračajo idealni deleži po knjigovodski vrednosti ali po ocenjeni vrednosti, kajti če bo prišlo do izdaje vrednostnih papirjev za omenjeno opremo, ni vseeno, če dobi solastnik opreme za to eno ali več delnic. Po drugi strani pa je delegate močno motila prevelika razlika med aktivno in pasivno bilanco, saj ta razlika znaša nekaj več kot štiri milijone dinarjev. Kljub vsemu je bil sklep z večino izglasovan, a z upoštevanjem pripombo, da se deleži določijo na osnovi realne vrednosti. Po predlogu iz sklepa naj bi se razlika med viri sredstev pretvorila v kapitalsko nalozbo posameznih podjetij v bodoči IMP d.d.

Tabeli na str. 7 jv

V tej številki preberite:

Vse o kovinarski in gradbeni kolektivni pogodbi str. 4 in 5

O preoblikovanju IMP r.o. v IMP d.d. str. 3

Reportažo z Velega Lošinja str. 6

O mednarodnem priznanju Arisa str. 8

KONČAN STEČAJNI POSTOPEK V IMP PROJEKTIVNEM BIROJU

Dosegli so prisilno poravnavo

Od 4. junija posluje IMP Projektivni biro spet brez neprijetnega dodatka - »v stečaju« - poleg svojega imena. Pri stečajnih postopkih smo že navajeni, da na pogoriščih podjetij nastajajo nove firme, ki nadaljujejo prejšnjo dejavnost. Pri IMP Projektivnem biroju pa ni tako; to je ista firma, ki je uspešno končala stečajni postopek. To je redek primer, zato smo vršilca dolžnosti direktorja inž. Andreja Povšiča najprej vprašali, kako se pravzaprav konča stečajni postopek.

»Res je v sedanji praksi redek primer, da firma konča stečajni postopek in potem posluje naprej,« je potrdil inž. Povšič. »Velike zasluge za tak konec postopka ima naš stečajni upravitelj odvetnik Aleš Rojs, ki je na podlagi primerjave naših prisilnih in dolgov predlagal prisilno poravnavo, kar so upniki sprejeli in sodišče potrdilo.«

Pomembno je bilo seveda tudi to, da je sodišče dalo Projektivnemu biroju soglasje, da je med stečajnim poslom dokončal že začete projekte in sklepal nove pogodbe, tako da se je delo - seveda v zmanjšanem obsegu - nadaljevalo. Večino denarja za poravnane dolgov so dobili s prodajo poslovnih prostorov v Ljubljani na Ulici Nade Učakar, v Koprni in v Novi Gorici. Tako je bila ustvarjena podlaga za predlaganje prisilne obravnave. Sodišče je nato sklicalo obravnavo in vsi predstavniki upnikov, ki so bili navzoči, so se s prisilno poravnavo strinjali.

Odgovor na vprašanje, kaj je treba narediti za prekinitev stečajnega postopka, je torej preprosto: izplačati upnike.

»Mi smo to naredili oziroma natančneje; del dolgov smo že plačali, ostalo pa bomo plačali v rokih, ki nam jih je postavilo sodišče. Iz naše finančne konstrukcije se vidi, da nam bo to uspelo,« pravi inž. Povšič.

Torej ste bili s stečajnim upraviteljem zadovoljni?

»Da. Pravzaprav imata največje zasluge za ohranitev Projektivnega biroja dva; prvi je stečajni upravitelj Aleš Rojs, drugi pa inž. Lojze Kalan iz IMP RO, ki je v stečajnem postopku zastopal interese IMP-ja - seveda v soglasju z vodstvom RO - in je tudi podprl prizadevanja za ohranitev dejavnosti Projektivnega biroja. S stečajnim upraviteljem sta delo zastavila tako, da je bil ta cilj dosežen. Pri tem je treba pojasniti še to, da pri Projektivnem biroju dolgov niti niso bili največji problem, saj smo začeli stečajni postopek dovolj zgodaj, ko se nam še niso nakopičila nevzdržno visoka finančna bremena.«

Znak za preplah je bilo pomanjkanje dela. Stečajni postopek so začeli, ko so videli, da preprosto ni dovolj dela za tako veliko projektantsko firmo, kot je bil IMP-jev Projektivni biro. Številke so zgovorne; ob uvedbi stečajnega postopka je bilo v Projektivnem biroju 114 zaposlenih, zdaj jih je 27, razmere na trgu pa so žal take, da ima tudi tako zmanjšani Projektivni biro dela komaj za sproti.

»Zaradi hudega zastoja v investicijski gradnji je dela za projektante nasploh malo, mi pa smo imeli poleg tega še pečat stečaja,« pravi inž. Povšič. »Zaradi vsega tega smo izgubili nekaj dela. Res je tudi, da smo z nekaterimi projekti zamujali. Toda zdaj smo uredili tako svoje vrste kot tudi odnose s partnerji - zlasti z SCT-jevim projektivnim birojem, s katerim veliko sodelujemo, pa tudi z drugimi zunanjimi partnerji. Manjka nam predvsem delo, ki smo ga pričakovali od IMP RO. Ko smo delali načrte za prihodnost, smo računali, da bomo delali predvsem za IMP, zdaj pa tudi RO sam nima dovolj dela in tako Projektivni biro kar 80 do 90 odstotkov dela pridobi sam.«

Govori se, da vas poleg pomanjkanja dela tarejo tudi zamude s plačili. Kako je s tem problemom? Vam res tudi IMP slabo plačuje?

»S plačili so nasploh velike težave, tako pri zunanjih naročnikih kot tudi pri IMP RO. Seveda pa moramo biti realni in upoštevati, da ima tudi RO kup težav, zato lahko rečem, da se z njimi kar dobro dogovarjam v razmerah, kakršne pač so. Nasploh opažamo, da so najbolj zanesljiva plačila za manjša dela, tako da zdaj v naši dejavnosti velja pregovor: Majhna riba, dobra riba.«

Kako pa je z obveznostmi Projektivnega biroja do delavcev? Je tu še kaj odprtih problemov?

»Delavci so bili, oziroma smo bili, glavni upnik. V stečajnem postopku je bil sprejet sklep, da bodo najprej poravnane te obveznosti in smo res na začetku junija poravnali še zadnje obveznosti do delavcev, tako da je to zdaj urejeno.«

Najin pogovor se ves čas suče okrog pomanjkanja dela. Se vam ne zdi, da na zastoj investicijske dejavnosti vplivajo poleg gospodarskih tudi politični razlogi - kriza v Jugoslaviji in negotovost, kaj bo prinesla osamosvojitve Slovenije?

»Tu je vrsta dejavnikov. Projektivni biro je v preteklosti imel več kot polovico

zmogljivosti zasedenih z deli za tuji trg, predvsem za Irak in Sovjetsko zvezo. Zakaj ni dela v Iraku in Sovjetski zvezi najbrž ni treba posebej razlagati. Ko pa se pogovarjamo z možnimi novimi partnerji, so vsi zelo previdni. Imamo primere, ko smo se o določenih poslih že podrobno dogovorili, pogodbe pa kljub temu ne podpisemo. Tuji investitorji očitno čakajo, kako se bodo razvijale zadeve v Jugoslaviji. Zelo se tudi čuti dejstvo, da v Slovenijo ni priliva svežega denarja. Danes so zelo redka podjetja, ki investirajo in še pri teh redkih naložbah je konkurenca ostra in vse pogostejše tudi ne-loyalna.«

Inž. Andrej Povšič ugotavlja, da je v projektantski dejavnosti zavlada anarhija in brezpravnost: »Investitorji vse pogostejše najemajo projektante, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje ali pa jim »na fuš« projektirajo projektanti, ki so sicer zaposleni v birojih. Mi seveda v takih primerih ne moremo konkurirati s cenami. Prepričan pa sem, da je tako ravnanje zelo tvegano in verjetno se bo prej ali slej kak investitor zaradi tega hudo opekel. Žal pa so razmere že tako zelo neurejene, da si ne znam predstavljati, kaj bi se moralo zgoditi, da bi se investitorji streznili.«

Podcenjenost projektantske dejavnosti in naš nered dokazuje direktor Projektivnega biroja s številkami: »V Evropi se natančno ve, kakšna je cena projektov. Pri nas obstajajo tako imenovane zagrebške norme, ki so nižje od evropskih, toda mi se pogovarjamo o 40 ali celo 20 odstotkov teh norm. Cena projekta v določeni naložbi je 3 do 4 odstotke, pri velikih naložbah pa celo manj. Varčevanje na račun projektantov torej objektivno prinese le malo denarja - s tesnejšim sodelovanjem med investitorjem in projektantom bi lahko s boljšimi rešitvami prahrinili veliko več. Toda tega ni, ker pri nas investitor v projektantu ne vidi sodelavca, ampak nepotreben strošek. Vse to je posledica gospodarske krize, ki je izmaliličila odnose.«

Prej sva rekla, da ima gospodarska kriza tudi precej političnih vzrokov. Če se bodo politične vode zbirale, najbrž lahko pričakujemo nove naložbe, saj gospodarstvo po tolikih letih stagniranja potrebuje tehnološko prenovalo. To bo verjetno prineslo delo tudi projektantom.

»Drži. Učinek novih naložb bi prvi čutili projektanti, saj se vse začne s projekti. Toda žal danes ne more nihče vedeti, kako se bodo zadeve razvijale.« (lj)

KAJ NAČRTUJEJO V ITAKU

Biti hočejo prvi za prenos toplote

»Odgovor je odvisen od tega, s katerega zornega kota gledamo,« pravi direktor Zoran Planinc, ki je to dolžnost prevzel s 1. aprilom letos. »V primerjavi z drugimi podjetji energetske strojne branže smo dobri. Delavcev nismo odpustili. Finančno stanje podjetja je stabilno. Res je, da če se primerjamo s svetovnimi merili, smo daleč za njimi, v primerjavi s slovenskim povprečjem pa smo kar dobri.«

Mimogrede, Itakov direktor je, to sklepam po najinem pogovoru, bolj za svetovna merila, toda o tem pozneje.

V letošnjem prvem četrtletju se je Itak spopadal z velikimi težavami, saj je imel zasedenih komaj 40 do 45 odstotkov zmogljivosti. Njihov proizvodni program je pač navezan na investicije, zato o razlogih za pomanjkanje dela najbrž ni treba na dolgo govoriti. V maju in juniju je drugače; Itak ima zmogljivosti skoraj v celoti zasedene. Žal to ni rezultat trajne spremembe na investicijskem področju.

»Menim, da sedanji povečani obseg dela ni posledica dolgoročnih sprememb, ampak aprilske devalvacije,« pojasnjuje Zoran Planinc. »Investitorji so namreč pohiteli z naročili, da bi prehiteli podevalvacijski val podražitev.«

Torej gre le za prehodno izboljšanje, potem bodo verjetno spet prišli slabši časi. Maršikaj nam pove tudi struktura izdelkov, ki jih investitorji naročajo v Itaku.

»Najbolj je padla proizvodnja toplotnih izmenjevalcev, zato se delež posod v naši proizvodnji povečuje,« pravi direktor Itaka. »Iz tega sklepam, da gre v glavnem za rekonstrukcije energetskih objektov ali procesne opreme, medtem ko je novogradnja še naprej zelo malo.«

O trgu pa naslednje: Itak ustvari 60 do 70 odstotkov prihodka v Sloveniji, ostalo pa predvsem v Hrvaški in Srbiji, medtem ko je prodaja v Makedoniji bolj simbolična, v Črni gori pa je sploh ni. Ta prodajna razmerja so ostala nespremenjena še iz časov pred sedanjimi jugoslovanskimi političnimi razdori, ki na Itakovo tržno usmerjenost niso vplivale. Tudi pri nabavah so še vedno povezani z drugimi republikami. Še naprej kupujejo

bakrene cevi v Srbiji in železne cevi v železarni Sisak.

»Zaenkrat nismo imeli pri dobavah nobenih zastojev. Za razliko od politikov se mi s svojimi partnerji hitro dogovorimo, ker vidimo skupne interese,« pravi Zoran Planinc.

Proizvodnja za Nemce

Z izvozom se Itak ne more pohvaliti, kar je povezano z naravo njihovega proizvodnega programa.

»Naši izdelki so investicijska oprema, zelo težko jih je prodajati kot samostojne aparate,« pojasnjuje direktor.

To se utegne spremeniti v sodelovanju s Carrierjem, ki je končno prišlo tako daleč, da so podpisali pogodbo o proizvodnji prvega stroja. Prvi absorpcijski hladilni agregat, ki ga bodo po Carrierjevi dokumentaciji naredili v Itaku, je namenjen za Lek, torej za domači trg, toda Američani so še naprej zainteresirani, da bi bil Itak njihov edini proizvajalec za ves evropski trg. Korist bi bila obojestranska; Carrier bi tako znižal transportne stroške, Itak pa bi dobil veliko dela. Seveda pa uresničitev te zamisli ni tako preprosta. Itakovci se zdaj pripravljajo, da bodo izdelovali Carrierjeve hladilne stroje za nemški trg. Toda prej morajo urediti proizvodnjo po normativnih znamenitih nemških tehničnih inšpekcije TUV in o tem pridobiti ustrezno potrdilo.

Kot pojasnjuje direktor Zoran Planinc, »gre predvsem za sistem organizacije dela, pravo dokumentacije in kontrolo po nemških normativih. Inšpektorji TUV bodo vsak nov stroj pred predajo pregledali v naši tovarni, prihajali

pa bodo tudi na nenapovedane inšpekcijske preglede in preverjali, ali res delamo v skladu s predpisi.«

Kontrola v Itaku seveda že imajo, tako da nemški predpisi zanje niso nekaj povsem novega, so pa seveda nemški, torej podrobni in natančni. Zoran Planinc je prepričan, da bodo certifikat TUV za proizvodnjo Carrierjevih strojev v jeseni pridobili in napoveduje, da se ne bodo zadovoljili samo s tem, pač pa ga bodo razširili na vse nove programe in kasneje tudi na podjetje kot celoto. Za to se spleča potruditi, saj je ta certifikat obvezna vstopnica za nemški trg, ki bo po letu 1992 veljala tudi za vse druge članice Evropske skupnosti.

In kako naprej?

»Naš cilj je postati prvi proizvajalec toplotnih prenosnih naprav v Sloveniji in prodreti v svet,« pravi Zoran Planinc.

Itak ima tehnologijo za proizvodnjo kvalitetnih naprav, ima pa tudi strokovnjake s temeljnimi znanji o prenosu in pretvorbi toplote. Naslednji korak je torej nadgrajevanje teh temeljnih znanj, jih aplicirati v energetskih in procesnih sistemih in to prenesti v proizvodno, tako da bi prenosnike toplote povezovali z drugo opremo v določen proces ali podproces, kar bi lahko projektanti neposredno uporabili v svojih projektih. Pri tem nameravajo posebno pozornost posvetiti varčevanju z energijo, saj imajo v svojem programu aparate, ki jih je mogoče uporabiti za zajemanje in koristno uporabo odpadne toplote. Usmerjajo se torej v proizvodnjo zahtevnejših izdelkov, v katerih bo tudi več znanja.

»Imamo računalnike za informatiko in za projektiranje, imamo strokovne kadre, a preprosti izdelki vse te nadgradnje ne prenesejo,« pravi Zoran Planinc.

Tako zdaj zelo natančno spremljajo akumulativnost vseh svojih proizvodov in ti-

Novo iz Itakove proizvodnje

M prenosnik

V sodelovanju s strokovnjaki ljubljanske strojne fakultete so zasnovali povsem nov prenosnik toplote, v katerem so namesto plošč vgrajene cevi posebnih oblik. Idejna dokumentacija za ta aparat je pripravljena in zdaj so na tem, da naredijo prototip. Pri tem pa se je zgodilo nekaj zanimivega. Kot že rečeno, so ključni del tega aparata na poseben način oblikovane cevi, ki jih bo za prototip izdelala nemška firma Eichelberg. Ko so Nemci videli, za kaj gre, so bili navdušeni in so Itaku ponudili, da bi skupaj zgradili tovarno za proizvodnjo takih prenosnikov. Seveda pa bo najprej treba narediti prototip in preveriti, ali bo aparat zares dosegel performanse, ki so jih pokazali modelni izračuni.

Absorpcijski hladilni stroj

Itak je osvojil tehnologijo za proizvodnjo teh strojev po Carrierjevi dokumentaciji. V začetku maja so podpisali pogodbo o izdelavi prvega stroja za tovarno Lek. Proizvodnja se je že začela, rok pa je pet mesecev. Po pogodbi s Carrierjem, bodo Američani organizirali prodajo na vsem evropskem trgu (tudi na jugoslovanskem), Itak pa jim bo pomagal na slovenskem trgu.

Nov prenosnik toplote

V tem novem toplotnem aparatu so združili vsa spoznanja o prenosu toplote in skonstruirali napravo za širok spekter uporabe, tako glede temperaturnih režimov kot medijev (v aparatu se lahko uporablja voda ali termična olja, pa tudi drugi mediji, vključno s kislinami). Aparat so predstavili na Interklime in z njim poželi precej zanimanja.

ste, pri katerih ne bodo dosegali ustreznih cen, bodo pač opustili, namesto njih pa bodo razvijali izdelke, v katerih bo vključenega več znanja.

»Itak ima dokaj hudo konkurenco. Prenosnike toplote izdeluje v Jugoslaviji še vsaj pet ali šest drugih proizvajalcev, pri posodah pa je gneča proizvajalcev še veliko večja. V konkurenčni bitki smo že doslej igrali predvsem na kvaliteto in sicer tako na kvaliteto izdelave kot tudi rešitev. Dejstvo, da je od vseh vgrajenih toplotnih izmenjevalcev v Sloveniji 90 odstotkov naših in da je naš delež v drugih republikah 30 do 40 odstotkov, kaže pravilnost te usmeritve,« pravi Zoran Planinc.

Pri vsem tem se Itak tudi preoblikuje. Novo organizacijsko strukturo so že sprejeli in

v njenem okviru na eni strani decentralizirali naloge, po drugi strani pa so skoncentrirali in precizirali odgovornost.

Lastninsko preoblikovanje pa je zavrto, saj zakon o privatizaciji še ni sprejet. V Itaku razmišljajo, da bi se preoblikovali v družbo z omejeno ali neomejeno odgovornostjo (dokonča odločitev o obliki odgovornosti še ni padla) in pričakujejo, da bodo to lahko naredili jeseni.

Izobraževanje

Sicer pa meni Itakov direktor: »Vsaka organizacija je samo ohišje, duša podjetja so ljudje. Tu je treba narediti premik in zato pripravljamo izobraževalne programe za vse strukture. Že jeseni bomo začeli s prvimi seminarji, v kate-

rih bomo imeli poleg splošno izobraževalnega programa tudi zelo konkretno usposabljanje za uvedbo kakovosti po normativih TUV.«

Ravno na tem primeru Zoran Planinc pokaže bistvo zadeve: »Organizacijska shema, ki jo predpisuje TUV sploh ni kakšen poseben problem, toda delavec mora vedeti, kakšen je vsebinski smisel teh predpisov, tako da bo lahko pravilno reagiral tudi v izjemnem primeru, če se bo z njim srečal. V tem se moramo prilagoditi evropskim merilom in načinu dela.«

Interes po povezovanju

In kako vidite v teh razvojnih načrtih vlogo IMP-ja?

»IMP je danes skupek dvaindvajsetih firm. Naše izhodišče je, da bomo kvaliteten proizvajalec opreme. Mi nimamo načrtov, da bi ustanavljali lasten inženiring, pač pa želimo s kvaliteto svojih izdelkov pridobiti zaupanje vseh, ki se ukvarjajo z inženiringom. Mislim, da smo v tem drugačni od večine drugih IMP-jevih podjetij oziroma družb, ki zdaj oblikujejo svoje inženiringe oziroma prodajne oddelke. Zdaj je težko reči, kam bo pripeljal ta razvoj, vendar osebno mislim, da interes za povezovanje obstaja. Primer je interna banka na finančnem področju. Gospodarske krize, ki se bo po moji oceni še zaostila, najbrž ne bodo vsi preživeli, toda tisti, ki bodo najproduktivnejši, bodo verjetno začeli iskati tudi skupne interese kako priti do kupca. Skratka, pričakujem, da bodo nastajale nove povezave, bodisi v obliki skupnih družb ali v drugačnih oblikah. Tako mislim, da se bo nazadnje oblikovala nova organizacijska struktura, ki bo sicer močno decentralizirana, bo pa na določenih delih - tam, kjer bodo pač skupni interesi - povezana,« je menil Zoran Planinc.

(lj)

POSLOVANJE

Bilanca IMP r.o.

Na skupščini so jo delegati obravnavali in jo soglasno potrdili. Podrobnejše pojasnilo o bilanci za lansko leto je podala podpredsednica poslovnega odbora Anica Rovansk.

Kot je razvidno iz poročila, so poslovni prihodki znašali 316,905.000 dinarjev. Od tega predstavljajo prihodki od prodaje proizvodov in storitev 316,317.000 dinarjev, prihodki od prodaje materiala in blaga znašajo 588.000 dinarjev in prihodki od financiranja 16,617.000 dinarjev in izredni prihodki 3,859.000 dinarjev. Skupaj torej znašajo prihodki 337,381.000 dinarjev. Pri prihodkih je zanimiv pogled na glavno postavko, in sicer na prihodke od prodaje proizvodov in storitev. Tu se je razmerje med realizacijo na domačem trgu in tujem trgu postavilo na glavo. Če je v pre-

klosti bilo značilno, da je Inženiring ustvaril pretežni del svojega prihodka v tujini, se je v lanskem letu to razmerje postavilo na glavo. Tako je lansko leto s prodajo proizvodov in storitev na domačem trgu ustvaril 268,000.000 dinarjev, v tujini pa 38.000 dinarjev. To je očitno posledica vseh sprememb, ki smo jim bili priče v lanskem letu, in to ravno na trgih, kjer je bil IMP najbolj utrjen. Najprej združitev obeh Nemčij, zatem zaplet Iraka v vojno in precejšnje težave na sovjetskem tržišču.

Poslovni odhodki so znašali 219,818.000 dinarjev. Materialni stroški in amortizacija so

znašali 239,106.000 dinarjev, samo nematerialni stroški pa so znašali 12,012.000 dinarjev in kalkilirani bruto osebni dohodki 38,701.000 dinarjev. Tako so stroški znašali 289,819.000 dinarjev. Po podatkih znaša nabavna vrednost prodanega blaga in materiala 2,000.000 dinarjev, odhodki financiranja pa 16,396.000 dinarjev in izredni odhodki 13,820.000 dinarjev; skupaj torej 322,035.000 dinarjev. Bruto dobiček po prikazani bilanci znaša 15,346.000 dinarjev. Po besedah podpredsednice Anice Rovanskove znaša aktivna bilanca nekaj čez 695 milijonov dinarjev, v tej skoraj polovico predstavljajo kratkoročne terjatve.

J.V.

12. ŠTUDIJSKO SREČANJE NOVINARJEV V PODJETJIH

V kriznih časih je treba več in bolj komunicirati

Da brez internega informiranja ni mogoče uspešno opravljati funkcij poslovedenja, brez zunanjega komuniciranja pa ni razvitih odnosov z javnostjo, so bili enotni tako novinarji v podjetjih, kot tudi poslovodni delavci, zbrani na okrogli mizi na temo management in odnosi z javnostjo, ki je potekala v okviru 12. študijskega srečanja novinarjev v podjetjih Slovenije.

Študijsko srečanje je potekalo 23. in 24. maja v Termah Topoliščica, udeležilo pa se ga je nekaj več kot 50 novinarjev iz številnih slovenskih podjetij. Poleg že v uvodu omenjene teme, so spregovorili tudi o komuniciranju v kriznih in konfliktnih situacijah, o novinarski kolektivni pogodbi, o zakonu o javnih glasilih in o članstvu v novinarskem sindikatu. Njihov gost je bil tudi dr. Jože Mencinger, ki je govoril o slovenskem gospodarskem tre-

nutku, potem pa je odgovarjal tudi na številna in zanimiva novinarska vprašanja.

Pred leti, ko gospodarska kriza ni bila tako huda, kot je danes, je v Sloveniji v podjetjih izhajalo več kot 500 glasil, sedaj pa se je njihovo število kar precej skrčilo, seveda tudi število novinarjev v podjetjih. Če se je študijskih srečanj pred leti v boljših časih udeleževalo tudi od 150 do 200 novinarjev, se je lanskega v Radencih udeležilo 70, letošnjega pa v Topoliščici pa le še 50 novinarjev in urednikov glasil slovenskih podjetij.

Ker se velika večina slovenskih podjetij nahaja v globoki krizi, ki dostikrat pripelje tudi do različnih konfliktnih situacij (štrajk, stečaj, bojkot, terorizem in podobno), je novinarjem o načinih komuniciranja v podjetju in izven njega, v kriznih konfliktnih situacijah predaval Brane Gruban, direktor PR Centra. Analiziral je možne konfliktno situacije, tipe in značilnosti kriz, vzroke konfliktov in pristope za njihovo reševanje.

Naloga public relations (PR), to je odnosov z javnostjo, je v času krize in konfliktnih situacij še kako pomembna. Izkušnje kažejo, da na krizo ali konflikt nismo pripravljeni, da prepozno in instinktivno reagiramo, krizo ali konflikt ignoriramo, se zapiramo, skrivamo, iščemo krivice izven podjetja, vzrokov za krizo ne želimo komentirati, zapletemo se v laži, kar nas slej ko prej pripelje v pogubo, čakamo, da bo kriza minila in podobno.

Zgoraj omenjeno reagiranje nam pove, da gre za nepoznavanje stroke public relations, ki nas uči, da moramo biti na konflikte vedno pripravljeni, celo tako, kot da se bo konflikt razvil v najslabšo in najtežjo obliko, dovolj zgodaj je treba identificirati slabosti, ki se lahko pojavijo, oblikovati je treba krizni štab in imeti pripravljen scenarij za reševanje konflikta - uporabiti je treba strategijo chrisis managementa. To pomeni, da je treba krizo ali konflikt predvideti, planirati načine za reševanje in kontrolirati izvajanje, ko pa je kriza mimo, je treba analizirati posledice, preprečiti ponovitev in iz krize potegniti določene nauke.

Predlog zakona o javnih glasilih je trenutno v fazi mirovanja, je uvodoma pojasnila Jana Urbas iz republiškega sekretariata za informiranje. Zakon naj bi zagotovil pogoje za uresničevanje ustavne pravice svobode tiska in drugih oblik javnega obveščanja ter način uresničevanja pravice do obveščenosti in obveščanja; urejal naj bi vprašanja, ki zadevajo ustanavljanje, upravljanje, vodenje in status časopisnih, radijskih in TV organizacij; omogočil naj bi čim bolj svobodno ustanavljanje javnih glasil.

Zakon na novo opredeljuje javno glasilo. To bi bil tisk, radijski in TV programi, ki so namenjeni obveščanju splošne javnosti, glasila, ki bi bila namenjena ožji javnosti (glasila v podjetjih, glasila društev in organizacij) pa bi bila izvzeta iz te zožene definicije. Zato za te vrste tiska ne bi veljala obvezna prijava pri pristojnem organu, kateri bi bilo treba priložiti akt o ustanovitvi in sklep o imenovanju odgovornega urednika, temveč bi za-

doščala samo prijava imena glasila, izdajatelja in naslov.

Predlog zakona opredeljuje novinarstvo kot dejavnost, ki jo ne more opravljati kdorkoli, zato je predvidena ustanovitev novinarske zbornice Slovenije, ki bi naj na osnovi izdelanih kriterijev in pogojev podeljevala novinarsko licenco, ki naj bi bila v prihodnje pogoj za opravljanje novinarskega poklica.

O novinarskem sindikatu in predlogu novinarske kolektivne pogodbe je govoril Jure Pengov. Dejal je, da je v novinarski sindikat sedaj vključenih že več kot 700 novinarjev, med katerimi jih je nekaj več kot 20 tudi iz podjetij. V ta sindikat je vključenih že 85 odstotkov vseh pisarjih novinarjev.

Sama kolektivna pogodba je specifična glede na poklic. Enakopravno obravnava vse novinarje, tako tiste v velikih medijih, kot tudi vse druge, tudi novinarje v podjetjih. Kriteriji so v pogodbi visoko postavljeni, kot tudi obveznosti in dolžnosti novinarjev. Novinarje uvršča v VII. tarifni razred, tudi tiste, ki nimajo visokošolske izobrazbe, vendar pod pogojem, da v novinarstvu delajo več kot 5 let.

Pogajanja o predlogu novinarske kolektivne pogodbe so trda, dolgotrajna in naporna, saj nobena stran ne želi popustiti v svojih bistvenih zahtevah.

Na okrogli mizi o managementu in odnosih z javnostjo so nastopili Igor Kadunc, direktor Nove banke in predsednik ljubljanskega pododbora Društva poslovnih delavcev Slovenije, Peter Mirković, odgovorni urednik Managerja, revije za poslovodne delavce, g. Zagoren, namestnik generalnega direktorja Gorenja iz Velenja in Brane Gruban, direktor PR Centra ter seveda večina udeležencev, ki so se vključevali v razpravo, predvsem z lastnimi izkušnjami na področju odnosov z javnostjo.

Kljub nekaterim razhajanjem so bili nastopajoči več ali manj enotnega mnenja, da je treba odnose z javnostjo pojmovati kot integralno in povezovalno prvo managementa, vendar večini naših direktorjev primanjkuje znanj s področja odnosov z javnostjo. Dobro razvite odnose z javnostjo imajo v tistih podjetjih, kjer je oseba zadolžena za PR visoko v vrhu posloводства ali pa je celo član poslovnega odbora ali namestnik generalnega direktorja. Izkušnje kažejo, da so odnosi z javnostjo usodno odvisni od hierarhičnega položaja v podjetju - nižji so, manj so učinkoviti.

Potrjena je bila tudi teza, da v večini naših podjetij radi pozabljajo tisto, kar na zahodu dobro vedo, da dobre komunikacije znotraj podjetja pomenijo boljše delo, manj nesporazumov, več medsebojnega zaupanja in delovnega zadovoljstva, toliko bolj v času, ko se podjetja srečujejo s številnimi težavami. Doseči moramo, če želimo imeti uspešno interno obveščanje, ki je izhodišče za dobre odnose z zunanjo javnostjo, da nam bodo naši delavci verjeli, sicer bodo ob vsakem konfliktu težave vse večje.

Drugi dan srečanja je novinarjem iz podjetij govoril dr. Jože Mencinger. Analiziral je trenutni slovenski gospodarski položaj, komentiral dogajanja v vladi, govoril o sanaciji bank, o slovenski valuti, o težavah, ki nas čakajo v času osamosvojitve Slovenije in o številnih drugih aktualnih temah.

C.P.

Sklad skupne porabe

Pod točko, ki je predvidevala razpravo o preoblikovanju IMP r.o., v IMP d.d., so delegati poskušali najprej razrešiti vprašanje sklada skupne porabe, ki ni sestavni del združenih poslovnih sredstev. Ta problem se vleče že od ustanovne skupščine IMP r.o. naprej. In tudi na tej skupščini je bila dosežena polovična rešitev, čeprav je bila pri tokratnem razreševanju problema ubrana nekoliko drugačna taktika.

Komisija in predlogi

Znano je, da je za razrešitev problema teh sredstev bila ustanovljena posebna komisija, ki naj bi prišla do konkretnih zaključkov in naj bi poskušala rešitve. Na prejšnji skupščini so bili predlogi za ustanovitev novega fiktivnega podjetja, ki bi sklenilo pogodbo o upravljanju, zavrnjeni, zavrnjen je bil tudi predlog delniške družbe. Tokratni predlog sklepa se je glasil, da se ta sredstva po idealnih deležih knjigovodske vrednosti prenesejo nazaj na združevalke. Iz zanesljivih virov smo izvedeli, da je bil predlog enega od največjih združevalcev, da se sredstva razprodajo, kajti sam jih potrebuje za dokup let

za upokožitev nekaterih vplivnejših vodilnih delavcev.

No resnici na ljubo se ta predlog ni pojavil niti v gradivu, niti ni bil omenjen v sklepu. Sicer za to ni bilo potrebe, kajti ob izglasovanju tega sklepa so sredstva vrnjena združevalkam in več niso predmet obravnave skupščine IMP-ja. V sami razpravi je ponovno prišlo do burnih reakcij, kajti delegati se ponovno niso strinjali s prikazano knjigovodsko vrednostjo, še posebej jih je motilo, da pri združevanju niso bile prikazane realne vrednosti. Precej hude krvi je sprožilo ravno združevanje v obratno ambulanto, kjer je zaradi prepovedi neproizvodnih investicij bilo združevanje iz

naslova poslovnega sklada in sedaj to ni nikjer prikazano. Poleg tega so zastavili vprašanje o obračunu in o odvajanju amortizacije in uporabi namenjine. Direktor mariborske Montaže je opozoril, da če iz idealnih deležev, kot je razvidno iz gradiva, ne izhajajo tudi konkretni lastninski deleži, potem je težko o čemer koli odločiti. Janez Jernejc, direktor Promonta je pripomnil, da so v obratni ambulanti prikazana združena sredstva za nabavo opreme, medtem ko jih za nakup prostorov ni. Pojasnjeno je bilo, da je to zaradi tega, ker zemljiško knjižne zadeve niso urejene.

Glasovanje

Tokrat se za spremembo, kot sem omenil v začetku, ni glasovalo tako kot v preteklosti. Takrat so namreč delegati glasovali po navadnem večinskem sistemu enakopravno, s tem, da so se tisti, ki niso sodelovali pri tem premoženju,

vzdržali glasovanja. Takrat je namreč veljalo pravno tolmačenje, da je tak način glasovanja možen (vsak združevalec en glas), ker ta sredstva niso predmet združenih poslovnih sredstev. Na tej skupščini smo se srečali z drugim tolmačenjem, da je skupščina najvišji organ IMP r.o. in upravlja ter odloča s številom glasov, ki jih imajo glede na združena poslovnna sredstva. Če izhajamo iz te postavke, potem je bil sklep izglasovan z večino. Kljub vsemu pa ni povsem tako, kajti v času razprave, je le bila upoštevana pripomba, da tisti, ki bodo glasovali proti, imajo še naprej združeno to premoženje. Kot je pojasnil eden od delegatov, se bodo o tem sklepu izrekli, ko bodo dobili na vpogled poročilo o odvajanju amortizacije in njeni uporabi, ter pogodbo, ki je bila sklenjena s Prelestom. Tako se je sedem predstavnikov podjetij izreklo proti predlogu sklepa.

jv

PRILOGA ST.1 k sklepu st.3 A

ZDRUŽENA SREDSTVA SKUPNE PORABE v din po stanju 31.12.1990 po združevalkah in objektih skupne porabe

	PS	SD	CK	VOJSKO	OA	Skupaj	%	
Zap.st.	Podjetje združevalec	1	2	3	4	5	6=1+2+3+4+5	7
1	ARIS LJUBLJANA	633,961.60	364,898.60	166,248.20	125,152.50	37,987.60	1,328,248.50	6.204
2	IMP-CRPALKE LJUBLJANA	420,192.10	241,856.10	110,189.90	82,951.50	25,178.30	880,367.90	4.1121
3	IMP-DVIGALO LJUBLJANA	46,984.30	27,043.50	12,321.00	9,275.30	2,815.30	98,439.40	0.4598
4	IMP-ELEKTROMONTER LJUBLJANA	1,930,057.10	1,110,911.40	506,132.30	381,018.90	115,650.90	4,043,770.60	18.8880
5	IMP r.o. LJUBLJANA	32,055.20	18,450.50	8,406.10	6,326.10	1,920.80	67,160.70	0.3137
6	IPKO PRESERJE	5,456.60	3,140.80	1,430.90	1,077.20	327.00	11,432.50	0.0534
7	IMP-ITAK LJUBLJANA	19,507.00	11,227.90	5,115.50	3,850.90	1,168.90	40,870.20	0.1909
8	IMP-KLIMAT LJUBLJANA	957,569.10	551,162.10	251,110.00	189,036.90	57,378.50	2,006,256.60	9.3710
9	IMP-KLIMA MONTAŽA LJUBLJANA	660,345.60	380,084.80	173,167.00	130,361.00	39,568.60	1,383,527.00	6.4623
10	IMP-LBK IVANČNA GORICA	9,104.60	5,240.50	2,387.60	1,797.40	545.60	19,075.70	0.0891
11	IMP-LSNL IVANČNA GORICA	447,976.00	257,848.10	117,475.90	88,436.40	26,843.20	938,579.60	4.3840
12	IMP-MONTAŽA KOPER	404,864.40	233,033.80	106,170.40	79,925.60	24,259.90	848,254.10	3.9621
13	IMP-MONTAŽA MARIBOR	1,380,836.90	794,788.60	362,106.50	272,595.60	82,741.10	2,893,068.70	13.5132
14	IMP-PROJEKTIVNI BIRO LJUBLJANA	271,871.60	156,485.10	71,294.80	53,671.10	16,290.80	569,613.40	2.6606
15	IMP-PROMONT LJUBLJANA	1,351,571.30	777,943.80	354,432.00	266,818.20	80,987.50	2,831,752.80	13.2268
16	IMP-SKIP LJUBLJANA	33,588.00	19,332.70	8,808.00	6,630.70	2,012.60	70,372.00	0.3287
17	IMP-TOVARNA ARMATUR IVANČNA GORICA	14,275.10	8,216.60	3,743.50	2,818.10	855.40	29,908.70	0.1397
18	IMP-TEHNO-MONT LJUBLJANA	58,194.00	33,495.60	15,260.60	11,488.30	3,487.00	121,925.50	0.5695
19	IMP-TELEKOM LJUBLJANA	452,461.90	260,430.10	118,652.20	89,322.00	27,112.00	947,978.20	4.4279
20	IMP-TEN ENERGETIKA LJUBLJANA	596,940.20	343,589.70	156,539.80	117,843.90	35,769.20	1,250,682.80	5.8418
21	IMP-TIO IDRIJA	484,793.00	279,039.40	127,130.60	95,704.60	29,049.30	1,015,716.90	4.7443
22	IMP-VIPO IVANČNA GORICA	5,824.50	3,352.50	1,527.40	1,149.80	349.00	12,203.20	0.0570
Skupaj		10,218,430.10	5,881,572.20	2,679,650.20	2,017,254.00	612,298.50	21,409,205.00	100.00

Opomba: - PS = pocitniska skupnost - VOJSKO = pocitniski dom vojsko
 - SD = samski domovi - OA = obratna ambulanta
 - CK = centralna kuhinja

UVAJANJE PANOŽNE POGODBE OD 1. AVGUSTA, VELJAVNOST ZA VSE OD 1. MAJA 1992

Pogodba – temeljni kamen novih odnosov v gradbeništvu in montaži

Gradbeniška kolektivna pogodba je bila podpisana 31. maja na praznovanju Dneva gradbincev Slovenije v Slovenskih Konjicah. Podpisala sta jo Franc Berginc, predsednik Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije pri Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije kot zastopnik delojemalcev (delavcev) in Bogdan Korošec, predsednik Sekcije za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala pri Gospodarski zbornici Slovenije kot zastopnik podjetij in delodajalcev. Sopodpisniki pa so bili tudi predstavniki Neodvisnih sindikatov iz Ptuja, Neodvisnosti - konfederacije novih sindikatov Slovenije iz Ljubljane in Obalnega sindikata iz Kopra.

Poleg uvodnih členov, ki določajo veljavnost kolektivne pogodbe in časa njenega trajanja (od 1. maja 1992 do 30. aprila 1993), je pogodba razdeljena na normativni in tarifni del, sestavni del pa je tudi opis poklicov in stopnje strokovne izobrazbe potrebne za opravljanje le-teh (tarifni razredi) in katalog tipičnih opravil v graditeljstvu, le-teh je 181.

Pogodba o zaposlitvi

V uvodu normativnega dela so razdelani členi s področja delovnih razmerij. Z delavcem se sklene pogodba o zaposlitvi, s katero se uredijo vsa bistvena vprašanja (sklenitev in trajanje delovnega razmerja, delovno mesto, za katero se sklene delovno razmerje, pripravištvu, poskusno delo, kraj opravljanja dela, razvrstitev v tarifno skupino, osebni dohodek, delovni čas, odmori, počitki in dopust, ukrepi za osebno varstvo delavcev, izobraževanje, konkurenčna klavzula, druge pravice in obveznosti podjetja in delavca).

Delavca je treba pred podpisom pogodbe o zaposlitvi seznaniti z vsebino kolektivnih pogodb in splošnih aktov. Te dokumente mora podjetje hraniti na mestu, ki je dostopno vsem delavcem, delavec pa lahko kadarkoli zahteva vpogled v vsebino kolektivnih pogodb, česar mu podjetje ne sme odreči.

Poskusno delo lahko traja največ 6 mesecev, lahko pa se podaljša zaradi delavčeve bolezni, sodelovanja na vojaških vajah in podobno. Maksimalna dolžina poskusnega dela za I. do III. izobrazbene stopnje znaša največ 1 mesec, za IV. stopnjo 2 meseca, za V. stopnjo 3 mesece in VI. ali VII. stopnjo največ 6 mesecev. Poskusnega dela ni mogoče določiti za pripravnike in delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Trajanje pripravištvu je odvisno od stopnje strokovne izobrazbe. Največ 6 mesecev traja za strokovne izobrazbe do vključno V. stopnje, do 9 mesecev za VI. stopnjo in največ 12 mesecev za VII. stopnjo strokovne izobrazbe. Pripravištvu poteka po programu na predlog mentorja pa se lahko skrajša za polovico. Po končanem pripravištvu opravi pripravnik strokovni izpit.

Gradbeniška kolektivna pogodba vsebuje tudi konkurenčno klavzulo, ki delavcu preprečuje opravljanje poslov, s katerimi bi konkuriral podjetju, če bi pri tem izkoriščal tehnično-proizvodno in poslovna znanja ter poslovne zveze, ki jih je pridobil pri delu v podjetju, in sicer v času trajanja delovnega razmerja in dve leti po prekinitvi. Delavec tudi ne sme »na črno« opravljalati dela, ki jih opravlja v podjetju. Nespoštovanje konkurenčne klavzule predstavlja hujšo kršitev delovne dolžnosti, za katero se izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja.

Poslovodni organ lahko začne postopek ugotavljanja znanja in zmognosti delavca glede na pričakovane rezultate dela. Delavcu je treba poslati vabilo na razgovor z navedbo, da gre za postopek ugotavljanja znanja in zmognosti za opravljanje del. O začetku postopka mora biti obveščen tudi sindi-

kat. Postopek je javen, delavčovo delo pa je treba spremljati najmanj 30 dni.

Delovni čas, letni dopust

Polni delovni čas ne sme biti daljši od 40 ur na teden. Izjemoma lahko traja 42 ur, in sicer takrat, ko je s tehnologijo pogojeno neprekinjeno delo v turnusu. Glede na naravo dela v gradbeništvu je delovni čas med letom neenakomerno razporejen.

Opredeljeni so tudi kriteriji, ki morajo biti izpolnjeni, da se lahko tudi delavkam naloži nočno delo, kot so: zagotovljen topel obrok, urejen prevoz, zagotovljena prisotnost strokovnih delavcev, vsakih 6 mesecev zagotovljeni zdravstveni pregledi, zagotovljene morajo biti tudi druge ugodnosti (daljši dopust, počitek, ipd.). Enaki pogoji morajo biti izpolnjeni tudi za nočno delo delavcev.

Letni dopust traja najmanj 18 dni. Delavec ima pravico izrabiti letni dopust, ko mu poteče šest mesecev nepretrganega dela. V kolikor delavec v koledarskem letu ne izpolni prejšnjega pogoja, ima pravico za vsak poln mesec dela izrabiti 2 dni dopusta. Pri obračunu dopusta se upošteva 5-dnevni delovni teden.

Poleg 18 izhodiščnih dni letnega dopusta pripada delavcu na vsakih pet let delovne dobe 1 dan dopusta in še največ 5 dni dopusta na sledeče pogoje dela: psihične obremenitve, težko fizično delo in delo v prisiljenem položaju, neustrezni mikroklimatski pogoji, ropot, sevanje, delo v mokroti, vlagi, umazaniji, zapršenost, jedke snovi, povečana nevarnost za poškodbe in nočno delo.

Na osnovi zahtevnosti dela pripada delavcem od I. do IV. stopnje strokovne izobrazbe 1 dan, za V. stopnjo 2 dneva in za VI. ali VII. stopnjo 3 dnevi.

Dodatne dneve letnega dopusta je možno pridobiti tudi na osnovi socialno-zdravstvenih kriterijev, in sicer: delovni invalidi z najmanj 60 odstotno okvaro - 3 dni, delavci, ki negujejo in varujejo težje telesno ali duševno prizadeto osebo - 4 dni, delavec edini hranitelj za vsakega otroka do sedem let starosti - 1 dan in delavci, ki so dopolnili 50 let - 4 dni.

Obdobje koriščenja letnega dopusta določa direktor za vse delavce v skladu s letnim planom dela ter naravo in organizacijo dela. Delavec ima pravico koristiti trikrat po en dan dopusta tiste dneve, ki jih sam določi, o tem pa mora obvestiti nadrejenega vodjo najkasneje tri dni pred koriščenjem tega dopusta.

Delavec ima pravico do odsotnosti z dela z nadomestilom osebnega dohodka do največ 7 dni, in sicer zaradi smrti zakonca, otroka in staršev, ob sklenitvi zakonske zveze, ob

selitvi z družino iz kraja v kraj in ob elementarnih nesrečah - 3 dni; ob rojstvu otroka, ob poroki otroka in ob selitvi v istem kraju - 2 dni; zaradi smrti brata, sestre, starih staršev ali vnukov, tasta ali tašče in za prisotnost na kulturnih in športnih prireditvah ob praznovanju Dneva gradbincev Slovenije - 1 dan.

Delavec je lahko odsoten z dela s pravico do nadomestila osebnega dohodka tudi več kot sedem dni v primerih, kadar se izpopolnjuje, prekvalificira in izobražuje v interesu podjetja, kadar se pripravlja na strokovni ali zaključni izpit, kadar daje kri kot prostovoljni krvodajalec in to dokaže s potrdilom zdravstvene ustanove - pripadajo mu dva dneva.

Delavec ima pravico do enomesečne odsotnosti z dela brez nadomestila osebnega dohodka, kadar ima neodločljive osebne opravke, zaradi šolanja v lastnem interesu, zaradi potovanja, za nego družinskega člana, za popravilo hiše oz. stanovanja in za zdravljenje na lastne stroške. Tem zahtevam se ne ugodi, če so v nasprotju s potrebami delovnega procesa.

Varstvo pri delu

V posebnem poglavju je obdelano varstvo pri delu, varstvo mladoletnih delavcev, starejših delavcev, delavcev invalidov in tistih z zmanjšano delovno zmoglostjo, varstvo mater in žensk. To področje sicer podrobneje obdeluje Zakon o varstvu pri delu, na tem mestu pa omenimo le nekaj najznačilnejših primerov, ki jih je treba upoštevati:

- varstvo pri delu mora biti vključeno in ovrednoteno v elaboratu organizacije gradbišča,
- konkurenčnost pri pridobivanju del ne sme biti na račun varnega dela,
- samski domovi morajo biti urejeni v skladu s sporazumom o minimalnih standardih pri urejanju nastanitve, prehrane in ostalih pogojev življenja,
- pri nižjih temperaturah se delo normalno opravlja do minus 8 stopinj Celzija, pri višjih temperaturah pa do 45 stopinj,
- sindikalni zaupnik mora biti takoj obveščen o vsaki hujši poškodbi pri delu,
- delavci, ki delajo na zdravju škodljivih delih, imajo pravico do medicinsko programiranega aktivnega oddiha,
- delavec ima pravico zahtevati odškodnino za izgubo zdravja zaradi poškodb na delu.

Disciplinska in materialna odgovornost

Podjetja s splošnim aktom določajo lažje in hujše kršitve delovnih obveznosti ter okoliščine in pogoje, pod katerimi se te kršitve štejejo za hujše kršitve delovnih obveznosti, za katere se izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja.

O delavčevih pravicah, obveznostih in odgovornostih odloča poslovodni organ in organ upravljanja podjetja. Zagotovljeno mora biti dvo-stopenjsko odločanje.

Disciplinski postopek se lahko začne tudi na zahtevo delavcev, ki vodijo in organizirajo delovni proces (delovodja, vodja sektorja, obratovodja itd.). O ugovoru zoper odločbo disciplinskega organa prve stopnje odloča organ upravljanja ali komisija določena s splošnim aktom.

Predvidena je tudi odškodnina, kadar delavec pri delu naklepno ali iz hude malomarnosti povzroči škodo. Odškodnina se odmeri v pavšalnem znesku v višini povprečnega osebnega dohodka delavca v zadnjih treh mesecih pred povzročitvijo škode.

Začasno čakanje na delo

Ko začasno preneha potreba po delu delavca, lahko podjetja določijo obvezno koriščenje dela dopusta in koriščenje opravljenega nadurnega dela.

V primeru, da je začasno prenehalo potreba po določenem številu delavcev nekega poklica, se za izbiro delavcev, ki bodo začasno čakali na delo, uporabijo naslednji kriteriji:

- temeljni kriterij, da delavec ostane na delu, je delovna uspešnost,
- v primeru enake delovne uspešnosti se kot prvi korekcijski kriterij upošteva strokovna izobrazba,
- kot drugi kriterij se upošteva delovna doba,
- tretji kriterij je socialno stanje.

Trajni presežki delavcev se rešujejo v skladu z določili Splošne kolektivne pogodbe in zakonov.

Izobraževanje

Delavci imajo pravico, da se izobražujejo glede na svoje interese, interese podjetja, podjetje pa ima pravico, da delavce napoti na izobraževanje, o čimer delavec in podjetje skleneta pogodbo. Če gre za izobraževanje, ki je v interesu podjetja in poteka izven delovnega časa, pripada delavcu določeno število prostih dni za vsak izpit, in sicer:

- trije delovni dnevi za vsak izpit na ravni izobraževanja do V. stopnje zahtevnosti,
- pet dni za vsak izpit na VI. in VII. stopnji,
- deset dni za zaključni izpit na ravni do V. stopnje,
- petnajst dni za diplomu na VI. in VII. stopnji,
- deset dni za izpite na podiplomskem študiju,
- petindvajset dni za magistrski izpit,
- petintrideset dni za doktorat.

Če je izobraževanje organizirano med delovnim časom, se le-ta šteje kot redni delovni čas. Delavcu, ki se izobražuje za potrebe podjetja, pripadajo povračila stroškov povezanih z izobraževanjem (prevoz, šolnina, kotizacija, stroški prehrane in bivanja, ipd.).

Obveščanje

Poslovodni organ oz. delodajalec je dolžan obveščati delavce o:

- večletnih in letnih planih podjetja,
- pomembnejših poslovnih in razvojnih odločitvah, ki vplivajo na ekonomski in socialni položaj delavca,
- doseženih letnih in medletnih poslovnih rezultatih,
- osnutkih oziroma predlogih splošnih aktov in sklepov, s katerimi se v skladu s kolektivno pogodbo na splošno urejajo določena vprašanja s področja delovnih razmerij in delitve osebnih dohodkov, pa tudi druga vprašanja pomembna za delavce.

Obveščanje o zgornjih vprašanjih je v podjetjih, ki zaposlujejo več kot 500 delavcev, pisno, v manjših pa ustno ali pisno.

Sindikalno delovanje

Podjetje je dolžno nuditi pogoje in ustrezne podatke za nemoteno delovanje predstavnikov sindikatov, delovanje sindikatov pa ni mogoče omejiti z odločitvami organov podjetja. Pristojni organi podjetja so dolžni pred sprejemom odločitev, o katerih odloča delavski svet ali njegov izvršilni organ, obravnavati mnenja in predloge sindikatov in se o njih odločiti pred sprejemom odločitev.

V podjetju se lahko z dogovorom med sindikati in poslovodnim organom odločijo za profesionalne sindikalne zaupnike ne glede na število zaposlenih. Za opravljanje nalog sindikalnih zaupnikov zagotavlja podjetje najmanj eno plačano uro letno za vsakega delavca, vendar ne manj kot 50 ur letno.

Sindikalni zaupnik uživa delovnopravno zaščito (ne more biti prerazporejen na

drugo delovno mesto ali v drugo podjetje, ne more biti uvrščen med presežke delavcev ali biti kako drugače postavljen v manj ugoden položaj, zoper njega ni mogoče brez soglasja sindikata podjetja začeti disciplinski postopek, razen v primeru hujše kršitve delovne obveznosti). Te pravice sindikalni zaupniki uživajo še dve leti po preteku njihovih funkcij. Podjetja brezplačno zagotavljajo obračun in nekazovanje članarine sindikatom.

Osebni dohodki

Osnovni osebni dohodek delavca za poln delovni čas, stoo odstotni delovni učinek in normalne delovne pogoje ne more biti nižji od izhodiščnega osebnega dohodka, razen v primerih, ki so v pogodbi posebej določeni. Izhodiščni bruto osebni dohodki po posameznih tarifnih razredih znašajo za mesec maj 1991:

Tarifni razredi	Stopnja strokovne izobrazbe	Razmerja	Izhodiščni mesečni bruto OD za polni čas
1	I a	1,00	8.561
2	II	1,10	9.417
3	III	1,23	10.530
4	IV	1,37	11.729
5	IV a	1,46	12.499
6	V	1,64	14.040
7	VI	1,85	15.838
8	VI/2	2,16	18.492
9	VII	2,21	18.920
10	VII/2a	2,50	21.403
11	VII/2b	3,79	32.446
12	VIII	4,46	38.182

Prvo razvrščanje delavcev v posamezne tarifne razrede opravi poslovodni organ ali ustrezna strokovna služba. S tem razvrščanjem se delavcu ne more zmanjšati osebnega dohodka. Izhodiščni osebni dohodki se valorizirajo v skladu z rastjo življenjskih stroškov po eskalacijski klavzuli.

Osnovni osebni dohodki so lahko za 20 odstotkov nižji od izhodiščnih OD, če bi izplačilo OD ogrozilo poslovanje podjetja, in sicer, da bi povzročilo izgubo, če se v podjetju izvaja sanacijski program ali če ni zagotovljene minimalne akumulacije po letnem planu. Odločitev sprejme poslovodni organ ob soglasju organa upravljanja in po poprejšnjem mnenju sindikata. Tak znižani OD ne more biti nižji od z jamčenega OD. Sklep o znižanju osnovnega OD velja najdlje 6 mesecev. Delavci morajo za manj prejete OD dobiti listine, ki jih bodo lahko prijavili v primeru stečajnega postopka. V tabeli zapisani OD se uporabljajo za izdelavo kalkulacij in za planiranje.

Dodatki osebnemu dohodku

Del osebnega dohodka delavec lahko pridobi tudi na podlagi delovne uspešnosti, osnove za njeno določanje pa so količina, kakovost, gospodarnost dela in ustvarjalnost. Delavcem pripadajo tudi dodatki za posebne obremenitve pri delu, neugodne vplive okolja, nevarnost pri delu in delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden, in sicer v naslednjih odstotkih od osnove:

10 odstotkov za izmensko delo v popoldanskem in nočni izmeni, 15 odstotkov za delo v deljenem delovnem času (prekinitve dela traja uro in več), 20

odstotkov za delo v deljenem času, kjer prekinitve traja več kot dve uri in za nočno dežurstvo, 30 odstotkov za nočno delo in delo preko polnega delovnega časa, 50 odstotkov za delo v nedeljo ter za delo na proste dneve po posebnem republiškem in zveznem zakonu.

Za čas pripravljenosti na domu pripada delavcu nadomestilo v višini najmanj 10 odstotkov od osnove. Če podjetje uvede tako imenovani »evropski delovni čas«, delavcem ne pripada dodatek za delo v deljenem delovnem času v višini 15 odstotkov. Delavcu pripada dodatek za delovno dobo najmanj v višini 0,5 odstotka od osnovnega OD za vsako izpolnjeno leto delovne dobe.

V pogodbi so navedeni tudi primeri, ko delavcu pripada nadomestilo OD zaradi bolezni, nesreče pri delu, letnega dopusta, praznikov, za čas izobraževanja v interesu podjetja, itd. V vseh primerih, razen v primeru bolezni, pripada delavcu nadomestilo v višini sto odstotne osnove.

Delavec, ki se je kot presežni delavec dolžan prekvalificirati ali dokvalificirati, ima za ta čas pravico nadomestila OD v višini osnovnega OD povečanega za dodek na delovno dobo, za čas čakanja na delo pa mu pripada nadomestilo OD v višini 70 odstotkov osnovnega OD povečanega za delovno dobo.

V primeru izkazanega dobička se lahko skladno z akti podjetja in v naprej opredeljenimi merili ustrezen del dobička razdeli med delavce, in sicer lahko tudi v obliki delnic, obveznic ali drugih vrednostnih papirjev.

Drugi osebni prejemki

Delavcu pripada enkrat letno regres za letni dopust v obliki 13. plače najmanj v višini 80 odstotkov povprečnega OD v slovenskem gospodarstvu v preteklih treh mesecih in se izplača do konca julija tekočega leta.

Jubilejne nagrade pripadajo delavcu za 10 let delovne dobe (50 odstotkov povprečnega mesečnega čistega OD v gospodarstvu Slovenije za pretekle tri mesece), za 10 let dobe (75 odstotkov) in za 30 let dobe (100 odstotkov).

Ob upokojitvi delavcu pripada odpravnina v višini treh povprečnih mesečnih čistih OD v gospodarstvu Slovenije za pretekle tri mesece oz. v višini treh povprečnih mesečnih čistih OD delavca za pretekle tri mesece, če je to za delavca ugodnejše. Če je podjetje za delavca financiralo dokup delovne dobe, potem ni upravičen do odpravnine ob upokojitvi.

V pogodbi so opredeljeni tudi primeri, v katerih delavcu pripada solidarnostna pomoč v višini povprečnega mesečnega OD v gospodarstvu Slovenije za pretekle tri mesece.

Delavec je upravičen tudi do povračila stroškov za prehrano med delom, za prevoz na delo in iz dela, za službena potovanja, posebej pa je opredeljen terenski dodatek. Delavci so upravičeni do **terenskega dodatka**, če delajo na terenu 25 kilometrov izven sedeža prebivališča, ter če sta na terenu organizirana prehrana in prenočišče in če vsakodnevno vračanje v kraj stalnega ali začasnega prebivališča ni smotno. Delavcu pripada nadomestilo za ločeno življenje, če ga podjetje napoti na delo v drugi kraj.

Delo v tujini

Nekaj členov gradbeniške kolektivne pogodbe govori tudi o pogojih za delo v tujini. Podjetjem je prepuščeno, da to področje dokaj samostojno opredelijo v svojih aktih, kjer naj se opredelijo obveznosti podjetja do delavca in obratno.

Glede osebnih dohodkov velja določilo, da se zaradi posebnih pogojev dela v tujini (daljše odsotnosti in oddaljenosti od doma in družine, klimatske razmere, tuje okolje, itd.) poveča osnova OD tako, da se pomnoži z ustreznimi faktorji. Faktor za evropske države velja najmanj 1,5, za države izven Evrope pa je faktor najmanj 2. Glede na konkretno sklenjeno pogodbo določi višino faktorja poslovodni organ. OD se lahko izplača tudi v tuji valuti, a razmerje med tujo valuto in dinarskim izplačilom določi poslovodni organ.

Uresničevanje kolektivne pogodbe

Na koncu pogodbe so zapisane pravice in obveznosti pogodbenih strank (Gospodarska zbornica Slovenije in sindikati) za pravilno izvrševanje kolektivne pogodbe in spoštovanje njenih določb. Vsaka pogodbeni stranka lahko kadar koli predlaga spremembo oz. dopolnitev pogodbe.

V primeru, ko ena od pogodbenih strank krši obveznosti, lahko pogodbi zvesta stranka od pogodbe odstopi. Odstop je treba drugi stranki predhodno pisno napovedati v roku, ki ne sme biti krajši kot tri mesece. Po odpovedi te pogodbe lahko vsaka stranka zahteva sklenitev nove kolektivne pogodbe.

Pogodba začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu R Slovenije, členi, ki urejajo delovni čas, letni dopust in regres za letni dopust, se uporabljajo od 1. januarja 1992, določbe tarifnega dela pa se uporabljajo od 1. maja 1992.

C.P.

KOVINARSKA KOLEKTIVNA POGODBA

Po čem je vaše delo?

V večini podjetij bodo v kratkem delavci podpisali pogodbe o zaposlitvi in na ta način prenesli v prakso določbe kolektivnih pogodb. Zdaj je torej pravi trenutek, da si osvežimo spomin, kaj piše o kolektivni pogodbi za črno in barvasto metalurgijo in livarne ter kovinsko in elektroindustrijo, ki so jo predstavniki zbornice in sindikatov podpisali že aprila.

To kolektivno pogodbo so podpisali predstavniki treh strokovnih združenj Gospodarske zbornice Slovenije: združenja za črno in barvasto metalurgijo in livarne, združenja za elektroindustrijo in združenja za kovinsko industrijo. V imenu delavcev pa so jo podpisali predstavniki treh sindikalnih organizacij: svobodnega sindikata kovinske in elektroindustrije, sindikata kovinske in elektroindustrije, ki deluje v okviru Neodvisnosti (SKEIS) in neodvisnih sindikatov Slovenije.

Pogodba velja za vsa podjetja, ki so združena v navedena zbornična strokovna združenja, pa tudi za tista, ki v zbornico niso povezana, a opravljajo to dejavnost; velja lahko tudi za podjetja, ki se s temi dejavnostmi sicer ne ukvarjajo, vendar so vključena v večje poslovne sisteme s tega področja.

Kolektivna pogodba je obsežen dokument s 95 členi in strokovnimi prilogi, saj celovito ureja vsa vprašanja delovnih razmerij, zato je v njej tudi mnogo določb, ki urejajo podrobnosti ali razne izredne primere. Poglejmo nekatere določbe!

Normativni del se začne z določbami o **sklenitvi delovnega razmerja**, kjer je natančno določeno, kako je treba pripraviti razpis (tu je tudi določilo, da med posebnimi pogoji ni mogoče zahtevati več kot pet let delovnih izkušenj), kako se sklepa pogodba o zaposlitvi (ki mora vsebovati vse podatke o delovnem razmerju vključno s pripravnostjo, delovnim časom in dopustom, vsemi pravicami delavca in seveda tudi osebnimi dohodki), kako je urejeno pripravnostjo in poskusno delo.

Poseben člen govori o tem, kdaj se lahko delavca razporedi na dela, ki so manj zahtevna od njegove usposobljenosti. Razen v primeru nesreče je to možno tudi, kadar delavec na svojem delovnem mestu nima dela ali pa če je kakšno delo nujno opraviti, da se prepreči škoda; zaradi nadomeščanja nenadoma odsotnega delavca pa je taka prerazporeditev možna največ za 15 delovnih dni. Delavcu med prerazporeditvijo ne smejo zmanjšati osebnega dohodka, ponujeno delo pa mora prevzeti, tudi če se proti sklepu o prerazporeditvi pritoži.

V sedanjih razmerah je pomembno, da kolektivna pogodba dokaj obsežno govori o **prenehanju potreb po delavcih**. Temu so posvečeni členi 20, 21 in 22. Tu je najprej določeno, da mora poslovodni organ vsaj mesec dni pred izvajanjem predvidenih ukrepov o tem obvestiti sindikat, če gre za večje število presežnih delavcev, pa mora ukrepe napovedati dva meseca pred predvideno uveljavitvijo.

Nato je določeno, da morajo imeti pri ohranitvi zaposlitve prednost tisti delavci, ki dosegajo večjo delovno uspešnost. Če je delovna uspešnost enaka, se kot prvo korekcijsko merilo upošteva strokovna izobrazba oziroma usposobljenost, kot drugo delovne izkušnje, kot tretje delovna doba, kot četrto zdravstveno stanje (prednost pri ohranitvi zaposlitve imajo delavci s slabšim zdravstvenim stanjem) in kot peto socialno stanje (pri ugotavljanju se upošteva predvsem dohodek na družinskega člana, število nepreskrbljenih

otrok, zaposlenost družinskih članov, morebitno dopolnilno popoldansko delo, opravljanje kmetijske dejavnosti ali lastništvo zasebnih in mešanih podjetij).

V 22. členu pa je določeno, da mora delodajalec delavca seznaniti, zakaj je prišlo do presežkov in kako bodo ta problem reševali, še posebej pa ga mora seznaniti z možnostmi, kako lahko delavec rešuje svoj položaj.

Sindikalni organizaciji mora delodajalec vsaj deset dni pred obravnavo na organu upravljanja predložiti program za razreševanje presežnih delavcev.

In če je sklep o začasnem prenehanju potreb po določenem številu delavcev zares sprejet, morajo biti prizadeti delavci obveščeni vsaj tri dni pred uveljavitvijo zakonskih ukrepov.

Med določbami o **dopustu** velja omeniti, da so si kovi-narji izbrili določbo, da traja dopust vsaj 20 dni, seveda pa lahko delodajalci glede na delovno dobo, zahtevnost dela, delavčeve socialne razmere in druge okoliščine v svojih pogodbah predvidijo tudi daljše dopuste. Vrh vsega lahko poslovodni organ delavcem, ki izjemno prispevajo k uspehu

podjetja, odobri še do pet dni letnega dopusta.

Nadalje pogodba ureja varstvo pri delu in varstvo okolja in varstvo pravic delavcev, kjer je posebej določeno, o čem mora delodajalec obveščati delavce - o večletnih in letnih planih podjetja, o pomembnih poslovnih in razvojnih odločitvah, o letnih in medletnih poslovnih rezultatih in o vseh splošnih aktih ter sklepih, s katerimi se urejajo delovna razmerja, osebni dohodki in druga za delavce pomembna vprašanja.

Zelo podrobno so urejene obveznosti delodajalca za zagotavljanje nemotene sindikalnega dela. Tu ne gre le za gradiva, ki jih mora delodajalec posredovati sindikalni organizaciji oziroma zaupniku, pač pa tudi za določene plačane ure sindikalnega dela; vsak član sindikata ima po sindikalni pogodbi pravico do vsaj štirih plačanih ur za udeležbo na sindikalnih sestankih; sindikalni zaupniki pa imajo za svoje naloge vsaj 50 plačanih ur na leto oziroma po dve uri za vsakega člana organizacije in dodatno k temu še vsaj 24 ur na leto za sindikalno izobraževanje.

Sindikalnemu zaupniku zagotavlja kolektivna pogodba imuniteto in nasploh močno varstvo (ni ga mogoče prenesti na drugo delo ali uvrstiti med presežne delavce brez soglasja sindikalne organizacije, na drugi strani pa mu tudi na-

SINDIKALNI POGOVOR

Delavec potrebuje zaščito

»Mislim, da v sedanjih gospodarskih in socialnih razmerah delavec mora biti vključen v sindikatu.« To so besede Eda Kržišnika iz IMP-Klimata. Govori seveda o dejstvu, da so pravice delavcev in tudi njihova socialna varnost zaradi različnih razlogov danes resno ogrožene. Klimat se je povezal v Neodvisnost ali v »Tomsčičeve sindikate«, kot jim pravimo po domače.

In zakaj ravno v Neodvisnost? »Zato, ker smo ocenili, da lahko v okviru teh sindikatov dobimo najboljšo oporo pri varovanju delavskih interesov.«

Klimatovci so že pred leti začeli rahljati povezave z uradnimi in takrat edinimi sindikati. Najprej so sprejeli sklep, da ne bodo več pošiljali 55 odstotkov članarine, kot je bilo določeno s statutom, ampak le 20 odstotkov. Kot pripoveduje Edo Kržišnik, so z zadržanimi odstotki članarine dobili denar, s katerim so vsak mesec poslali na zdravljenje enega od sodelavcev. Pove tudi to, da se »v republiki« ni nihče razburjal zaradi njihove samovolje, s katero so dosegli, da so imeli sodelavci neko otpljivo korist od članarine, ki so jim jo trgali v računovodstvu. Potem so se začeli »Ravnikovi sindikati« spreminjati v »Samostojne«, Klimatov sindikat pa je samostojnost uveljavil v praksi. Šest mesecev je bila njihova sindikalna organizacija samostojna brez zunanjih povezav. Vendar pa jim ni šlo za to, da bi bili za vsako ceno samostojni.

»Naše izhodišče je bilo, da se bomo vključili v sindikat, ki nam bo največ nudil.« pripoveduje Edo Kržišnik. »Tako smo se pogovarjali s sindikalisti nekaterih drugih podjetij, da bi skupaj ustanovili lasten sindikat, v okviru katerega bi lahko organizirali zlasti pravno službo za pomoč delavcem. Že takrat smo predvidevali, da bo takšna pomoč nujna v zaostrenih gospodarskih razmerah.

Toda dogodki so nas prehiteli. V Klimatu je prišlo na dnevni red ugotavljanje trajnih presežkov delavcev. Ker

smo menili, da sindikalna organizacija v podjetju sama ne bo mogla delavcem nuditi ustrezne pravne pomoči, smo se septembra 1990 vključili v konfederacijo Neodvisnost, ki nam je takšno pomoč v primeru sporov obljubila.«

In kako je bilo potem? So vam to pomoči tudi zagotovili?

»Ne, pravzaprav ne.« pravi Edo Kržišnik.

Občutljive postopke ugotavljanja odvečnih delavcev so v Klimatu izpeljali v skladu z določili takrat veljavne splošne pogodbe, sindikat pa je bil o vsem ustrezno obveščen in ni prišlo do sporov, v katerih bi delavci potrebovali pomoč.

»Sindikalna organizacija v Klimatu je kompaktna in vedno lahko oblikujemo skupna stališča,« pojasnjuje Edo Kržišnik, »na drugi strani pa tudi z vodstvom dobro sodelujemo. Kot predsednik lahko rečem, da imam proste roke pri sindikalnem delovanju. Tako smo eden redkih kolektivov, kjer ni trenj z vodstvom podjetja. V vodstvu Neodvisnosti mi tega kar ne morejo verjeti, toda zaenkrat to na srečo drži.«

In ko smo že govorili o presežnih delavcih: s tem, da so jih poslali na Zavod za zaposlovanje, postopek ni končan. Zdaj sindikalna organizacija kontrolira zaposlovanje novih delavcev in skrbí, da imajo v skladu s pravilnikom prednost njihovi nekdanji sodelavci s seznama presežnih delavcev, če imajo seveda ustrezno kvalifikacijo. Tako se je v stalno za-

laga obveznosti. Tako sme sindikalni zaupnik opravljati sindikalno dejavnost le v okviru časa, ki je dogovorjen s kolektivnimi pogodbami, in zaradi sindikalnega dela ne sme zanemarjati svojih rednih delovnih dolžnosti. Posebej je določeno, da sindikalni zaupnik ne sme organizirati stavke, če je mogoče problem odpraviti po redni pravni poti ali na drug primeren način.

Osebni dohodki pridejo v kolektivni pogodbi na vrsto precej pozno - šele od 57. člena naprej. Toda v teh členih so le splošna določila - npr. definicije, kaj je osnovni dohodek, kako so razvrščena delovna mesta, kaj in kakšni so dodatki in drugi osebni prejemki.

Konkretno podatke o denarju, kar seveda vsakogar najbolj zanima, pa najdemo v prilogi v gradivu **Izhodiščni osebni dohodki**. Tu je določeno, da je izhodiščni OD za enostavna dela 6.502 dinarjev in nato po lestvici navzgor do devetega klina, kjer so izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela, za katera je določen izhodiščni osebni dohodek 20.156 dinarjev.

Vendar pa je pri tem potrebno upoštevati še podatek, da so to izhodiščni osebni dohodki za letošnji februar. To je pomembno, saj pogodba predvideva poviševanje teh izhodišč zaradi inflacije. Konkretno: če se življenjski stroški povečujejo do 5 odstotkov na mesec, se izhodiščni dohodek poveča za enak odstotek. Če pa bo inflacija večja, potem naj bi izhodišča za plače povečevali nekoliko počasneje: do 5 odstotkov torej linearno, kot smo že omenili, za vsak na-

daljnji odstotek podražitev pa bi k plačam prišteli samo 0,9-odstotno povečanje. In še to: za valorizacijo izhodiščnih OD v tekočem mesecu se uporabi indeks življenjskih stroškov za pretekli mesec.

Kolektivna pogodba omogoča 20-odstotno znižanje teh plač, če je podjetje v izgubi, oziroma če slabo posluje, vendar pa mora za sklep o takšnem znižanju plač dati svoje soglasje tudi sindikat. Sklep o znižanju osnovnega osebnega dohodka lahko velja največ šest mesecev, potem pa mora poslovodni organ o tem ponovno odločati - spet v soglasju s sindikatom. O znižanju plač morajo delavci prejeti dokumente, s katerimi bodo lahko kasneje sodelovali v procesu lastninjenja ali pa prijavi terjatev v stečajno maso.

In morda še nekateri drugi osebni prejemki, ki marsikoga zanimajo. **Regres za letni dopust** je po kolektivni pogodbi najmanj 60 odstotkov majskega povprečnega dohodka v republiki, izplačan pa mora biti do konca julija. **Jubilejne nagrade** so določene na podlagi povprečnega mesečnega OD v gospodarstvu za pretekle tri mesece: za 10 let delovne dobe je nagrada polovica tega povprečja, za 20 let delovne dobe 75 odstotkov in za 30 let delovne dobe 100 odstotkov. Ob upokojitvi dobi delavec **odpravnino**: tri povprečne mesečne čiste OD v gospodarstvu oziroma tri vsote povprečne OD zadnjih treh mesecev - kar je pač ugodnejše. Odpravnina se mora izplačati ob izplačilu zadnjega osebnega dohodka, do nje pa niso upravičeni tisti delavci, ki jim je podjetje dokupilo delovno dobo. (lj)

poslitev vrnilo že okrog 10 Klimatovih delavcev.

Kako pa je s tistimi dejavnostmi, zaradi katerih je bil sindikat nekoč tudi zasmehovan - mislim na organizacijo cenejših nakupov raznih izdelkov in storitev?

»Tudi to organiziramo. Razne sindikalne ponudbe imamo tako rekoč neprestano in za vse omogočamo delavcem obročno odplačevanje. Nasploh pa mislim, da Neodvisnost v nekaterih točkah zamuja. Svobodni sindikati na primer organizirajo trgovine, v katerih je možno s sindikalno izkaznico uveljaviti razne ugodnosti. Mimogrede, v Neodvisnosti izkaznice še vedno nimamo. Nekateri pravijo, da to ni važno, jaz pa mislim, da je izkaznica simbol pripadnosti sindikatu in zato ni tako nepomembna. Nadalje me moti, da se sindikat politizira in da zaradi tega zanemarljive zadeve, ki delavca najbolj

žulijo. Pohvalno pa je, da je Neodvisnost organizirala dobre seminarje o privatizaciji in kolektivnih pogodbah, tako da smo pripravljeni na to, kar nas čaka.«

In za konec, kaj menite o sindikalnih povezavah znotraj IMP-ja? Se vam ne zdijo potrebne?

»Nasprotno, že večkrat sem predlagal povezavo vseh sindikalnih organizacij, ki so vključene v Neodvisnost. Na žalost nas, kolikor vem, ni veliko. Klimat je izjema, saj razen Neodvisnosti ni v podjetju nobenega drugega sindikata, v našo organizacijo pa je vključenih kar okrog 95 odstotkov članov kolektiva, torej smo zelo kompaktni. Sicer pa imajo organizacije Neodvisnosti tudi v Skipu in Elektromonterju. Naj bo ta pogovor še ena pobuda, da se povežemo, kajti več ko nas bo, uspešneje bomo delovali.»

(lj)

Kaj je neodvisnost

Neodvisnost - Konfederacija novih sindikatov Slovenije je nadstrankarska, stanovska, družbenoekonomska organizacija prostovoljnega članstva delojemalcev, vključenega in organiziranega po posameznih panožnih dejavnostih ali poklicih, ki štiti in zastopa njihove interese pred delodajalci, njihovimi združenji in državo.

Panožni in poklicni sindikati so samostojne sindikalne organizacije in odločajo o večini zadev avtonomno; s krovno organizacijo združujejo sporazumeno samo tiste zadeve, ki jih lahko učinkoviteje izvajajo skupno.

Splošni politični cilji, za katere se bo zavzemala Neodvisnost:

- večstrankarska parlamentarna demokracija z dosledno delitvijo med zakonodajno, sodno in izvršno oblastjo;

- pravna in suverena država Republike Slovenije, kjer bodo imeli državljani Slovenije izvirno pravico odločanja o političnih, gospodarskih in drugih povezavah z narodi Jugoslavije in Evrope;

- dosledno spoštovanje človekovih državljsko političnih in ekonomsko socialnih pravic, vključno s temeljnimi pravicami in svoboščinami narodnih manjšin;

- čimprejšnja vključitev Republike Slovenije v Evropo;

- ukinitve izpostave industrijske policije (SLO in DS);

- soodločanje pri pomembnih gospodarskih in socialnih zadevah.

VELI LOŠINJ

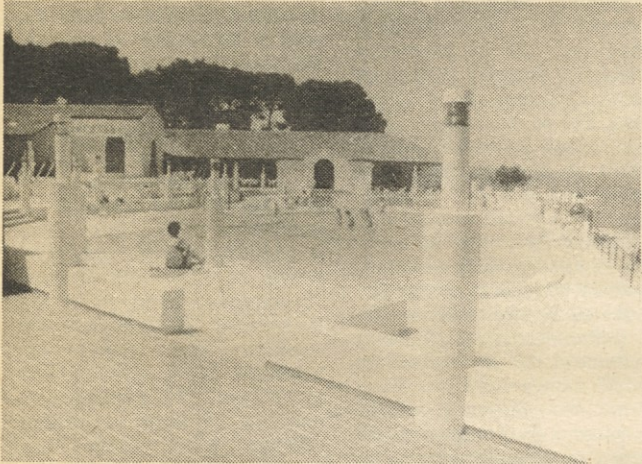
Varno, dostopno, spokojno

Kako začeti to pisarijo o turizmu oziroma o »delavskem« turizmu, oziroma o turistični ponudbi nasploh. Izhodišče tega zapisa je vsekakor naš počitniški dom na Velem Lošinju. Turizem je danes beseda, ki v človeku vzbuja vse druge vrste asociacij, samo o poletnem oddihu ne. Na eni strani nas zategovanje pasu sili v to, da nas ob pomisleku na poletni oddih mine vse, a na drugi strani je politična negotovost in celo nevarnost potovanja na za zdaj še južnejši del jugoslovanske obale, ki pa je vse preveč posplošena in preprosto nismo sposobni potegniti ločnice, med vzemimo Istro, Kvarnerjem in severnim delom Dalmacije, ki z divjanjem in medsebojnim obračunavanjem in nacionalnimi konflikti v srednji Dalmaciji nimajo nič skupnega.

Čisto morje

Če obrnem zadevo nekoliko drugače, lahko zapišem, da je v tem tudi nekaj koristnega. Po dolgoletni obremenjenosti si bo morje končno enkrat

malo odpočilo. To ne toliko zaradi radikalnega zasuka v ekološki zavesti, ampak preprosto zaradi praznine, ki se je kar naenkrat pojavila zaradi vseh teh iracionalnosti v Jugoslaviji.

Punta

Obala je prazna

Ko sem se v prvi polovici junija prebijal proti jadranski obali -bila je sobota - me je na cesti bistveno bolj oviral dež, kot pa kolone turističnih nomadov. No res je v juniju bilo le-teh zmeraj bolj malo, je pa bilo veliko avtobusov z upokojenci, predvsem tujimi, ki so uživali v ne preveč žgočem soncu.

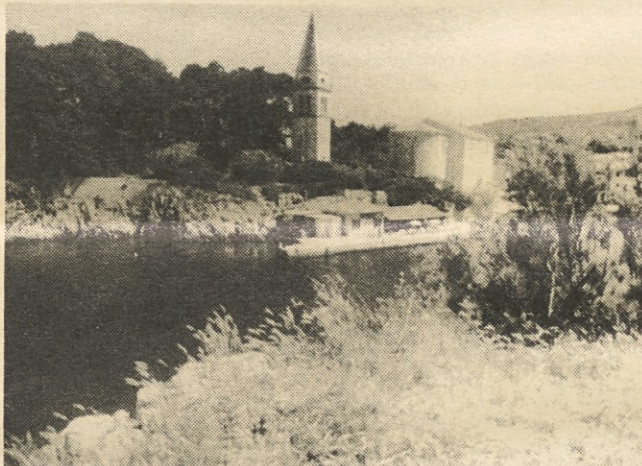
Lošinjka oaza

Lošinj, ki se ga še izpred dobrega desetletja spominjam kot vojak, je bil v tem času nasploh nabito poln, to pa predvsem zaradi njegove zdravilne klime. No letos je povsem drugače, je polno mrtvilo. Ko sem se sprehajal po Velem Lošinju, ki je dobesedno okupiran s počitniškimi domovi slovenskih podjetij, so ti pretežno mirovali in bili zaklenjeni. No kot nam je povedala v tem trenutku »deklica za vse« v IMP-jevem počitniškem domu Erika, ki že peto leto vztraja v domu kot oskrbnica in vodja doma, je poleg IMP-jevega odprta le še dom zagrebskega Tramvaja. Po njeni oceni je katastrofalno. Tudi z bolnico za dihalo in kožne bolezni je letos slabo. Ta je v prejšnjih letih bila v tem času nabito polna, predvsem s petičnimi gosti, medtem ko so tiste malo manj premožne tujce usmerjali v proste zmogljivosti počitniških domov. No letos je sli-

ka obrnjena na glavo; v bolnici je po njenih informacijah manj pacientov kot zaposlenih. Tudi sama pravi, da je v domu gostov ravno toliko, da zmore vse, od kuharskih, do sobarskih in vseh drugih opravil. V primerjavi z lanskim letom, ko je imela le dobre tri tedne oddiha, je bistveno slabše.

Življenje brez stresov

Po njenih besedah se položaj ob obali preveč enostransko prikazuje in celotno hrvaško obalo se preprosto enači s Kninsko krajino in srednjo Dalmacijo. Kot pravi, se političnih napetosti ali negotovosti na Lošinju sploh ne zaznava, zato jo tudi nekoliko preseneča, zakaj takšno nezaupanje naših ljudi do letovanja na Lošinju. Kot pravi, sicer razume, da so tudi žepi tanjši in si ljudje težje privoščijo dopust. Toda tega mi ni povedala ona, ampak sem se sam prepričal. Raven storitev in kakovost obrokov se ni niti za malenkost spremenila napram prejšnjim letom. Tisti, ki še razmišljate, kako prebiti dopust, se le odločite za Lošinj. Poleg dobre »klope« prijaznosti in »večne sence« na vrtu in okoli doma boste lahko dodobra izkoristili tudi morje, saj vam ne bo potrebno iskati mesta zase.

Pogled na mestno jedro

Sonce domu ne more do živega

No pa tudi domačini delujejo povsem prostodušno in prijazno. Nekaj, kar pa posebej zabode v oči, ko se tako sprehajamo od kafiča do kafiča, ali po ulicah in napnemo ušesa, je namreč to, da ljudje niso spolitizirani, kot je to opaziti pri nas. Pri nas smo kar nesrečni, če ne najdemo sogovornika, ki bi bil pripravljen politizirati.

Cene

Kot je znano, so bile cene pred devalvacijo v počitniškem domu napram »turističnim gigantom« sorazmerno ugodne. Po besedah vodje turistične dejavnosti Jožice Hren so v Prelestu po devalvaciji, ki je bila bistveno višja od takrat pričakovane, le te takoj korigirali v primerjavi z uradnim kursom marke, tako da so sedaj zastavljene cene še zmeraj dostopne za povprečen žep IMP-jevega delavca, kot tudi za žep zunanjih gostov. Kljub izredno težkim časom je šel Prelest delavcem na roko tudi z načinom plačila, saj je stroške letovanja moč poravnati v treh obrokih.

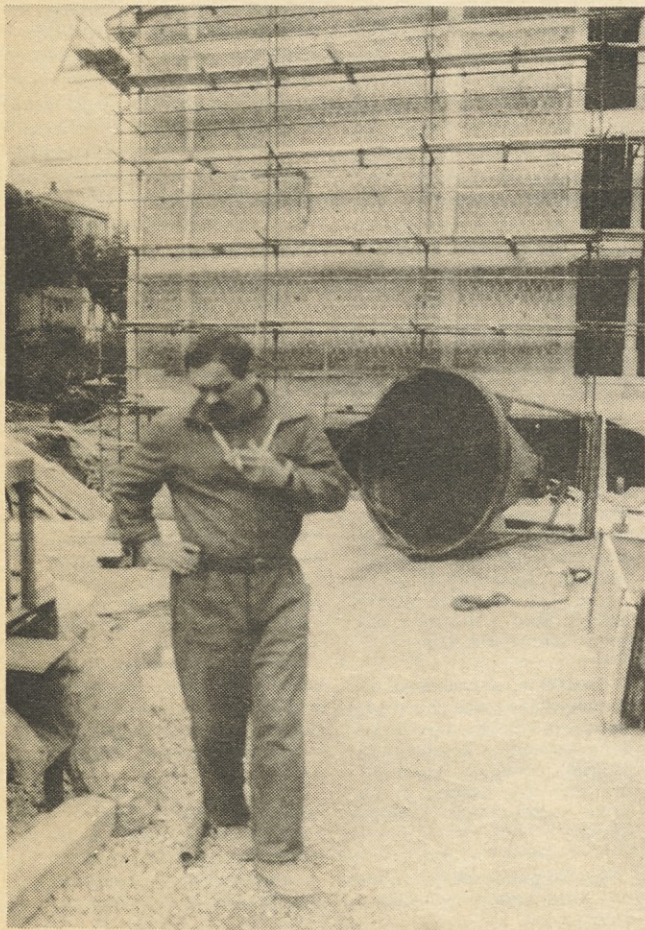
Skratka ne glede na mamljive ponudbe in reklamiranje »turističnih gigantov« s popu-

sti, so Prelestove cene v počitniškem domu na Lošinju močno konkurenčne.

No časi so se spremenili. Pred približno štirimi leti, ko sem se prvič odpravil pripravljat reportažo iz doma na Lošinju, sem lahko v osrednjem hrvaškem tedniku Danas prebral, da so le počitniški domovi podjetij tisti, ki so nudili zatočišče domačemu gostu. Medtem, ko so se »turistični giganti« in zasebniki obnašali do domačega gosta naravnost arogantno in nasilno, saj se je ravno v srednji Dalmaciji zgodilo, da so v nekem kampu domače goste pretepli, v nekem pa so jih na silo odgnali iz kampa. No in kje smo danes? Danes pa ravno ti isti poskušajo rešiti sebe in sezono s psihološko propagando popustov. No če vprašate mene, vsaj tisti, ki se še niste odločili in se morda zaradi politike ne morete odločiti, brez skrbi se odločite za Lošinj, prepričan sem, da boste imeli prijeten in predvsem miren dopust. Prav tako ne nasedajte reklamnim sporočilom popustov, kajti ne glede na vse to, bo dopust na Lošinju prijetnejši in cenejši. jv

TURISTIČNA NALOŽBA V IZOLI

Apartmaji v San Simonu

Vodilni monter

V tem času monterji Montaže Koper delajo na enem največjih turističnih objektov na slovenskem Primorju, in sicer v apartmanskem naselju v San Simonu v Izoli. V tem kompleksu naj bi se zmogljivosti slovenskega turizma povečale za 180 apartmajev, tako bi se naj obogatila turistična ponudba, saj so prostori v prtiličju kompleksa predvideni za lokale.

Prva faza se je zavlekla

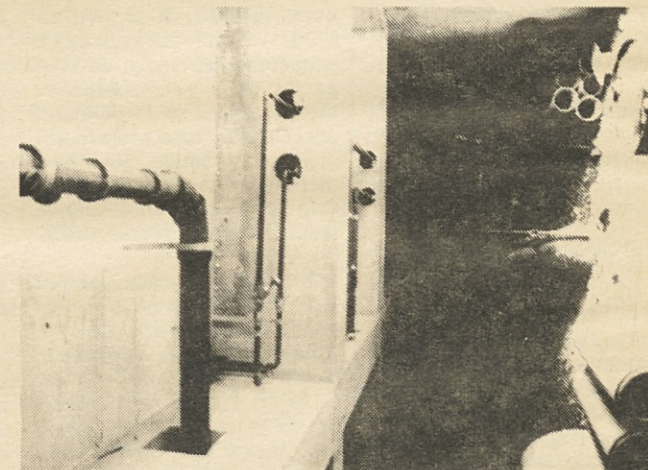
Gradnja kompleksa, katerega investitor je ljubljanski Gradis, ki je tudi izvajalec gradbenih del, je predvidena v dveh fazah. V prvi fazi bo zgrajenih 118 apartmajev. Po besedah tehničnega direktorja in vodje operative Silva Gravinisa je bil prvi rok za dokončanje objekta deseti junij. Temu ustrezno so se v Montaži tudi pripravili in so prepričani, da bi v dveh mesecih posel tudi uspešno pripeljali do konca. Vendar nenadoma je prišlo do zamika rokov in je sedaj postavljen rok za zaključek del dvajseti avgust. V Montaži so prepričani, da razlog za zamik roka ni v šibkosti operative Gradisa, ampak predvsem v počasni prodaji apartmajev, saj so ti namenjeni trgu. Zato so prepričani, da ni načrtovanega dotoka denarja, zato se tudi roki za dokončanje podaljšujejo.

Kot pravijo, to ne govorijo na pamet, saj to čutijo v svoji blagajni, čeprav nimajo sklenjene direktne pogodbe z Gradisom, temveč so podizvajalec

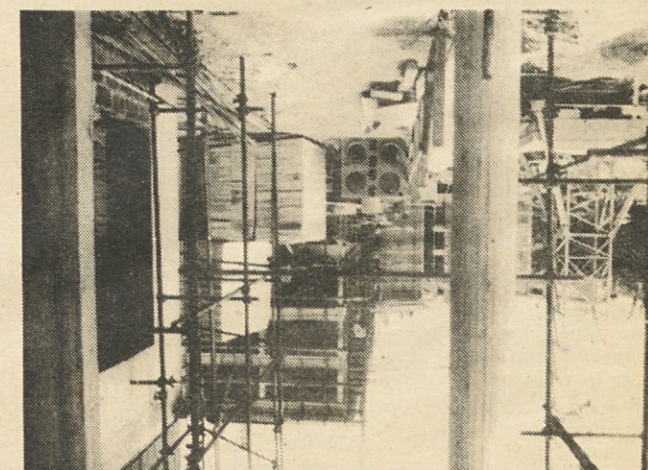
Energoinženiringa, ne dobivajo plačil glede na tempo izvedenih del. Tako so iz naslova prve situacije namesto predvidenih in priznanih 1,5 milijona dinarjev prejeli le 500 tisoč dinarjev, v tem času pa je zapadla že druga situacija. Skratka na objektu, kjer so ravno zaradi kratkega roka in hitrega obračanja kapitala pričakovali nek iztržek, se lahko zgodi, da ga bodo le s težavo pozitivno zaključili. Pa tudi za prvo situacijo so izpraskali tretjino z grožnjo po ustavitvi del.

Grobe instalacije pri koncu

Kljub vsem peripetijam Montaže vztraja na gradbišču in brez večjih problemov sledi z instalacijskimi deli gradbenicem. V tem času so v zaključni fazi groba instalacijska dela pri vodovodu, ki jih vodi vodilni monter Vlado Zadnik in kurjave pod vodstvom vodilnega monterja Jožeta Lavrenčiča. No poleg tega je tudi nekaj del na klimatizaciji in to za lokale ter sanitarije, ki so prav tako klimatizirane. jv

Vgrajene instalacije

Apartmajski kompleks

PRILOGA ST.1 k sklepu iz točke 3 B

ZDROŽENA SREDSTVA RACUNALNISKE OPREME v din stanje 31.12.1990			
ZD-SBOP			
Zap. st.	Podjetje združevalec	1	2
1	.IMP-ALCHROM RUSE	161,153.10	2.6273
2	.ARIS LJUBLJANA	359,737.80	5.8648
3	.IMP-BLISK MURSKA SOBOTA	52,017.40	0.8480
4	.IMP-CRPALKE LJUBLJANA	227,775.90	3.7134
5	.IMP-DVIGALO LJUBLJANA	127,710.10	2.0821
6	.EKO PTUJ	80,860.60	1.3183
7	.IMP-ELEKTROMONTER LJUBLJANA	477,874.10	7.7908
8	.IMP INTERNA BANKA LJUBLJANA	137,026.70	2.2340
9	.IMP r.o. LUBLJANA	370,208.80	6.0355
10	.INZENIRSKI BIROJI MARIBOR	82,561.60	1.3460
11	.IMP-INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA CELJE	71,888.60	1.1720
12	.IPKO PRESERJE	25,521.10	0.4161
13	.IMP-ISO SLOVENSKE KONJICE	106,441.50	1.7353
14	.IMP-ITAK LJUBLJANA	203,492.50	3.3175
15	.IMP-KLIMAT LJUBLJANA	309,288.60	5.0423
16	.IMP-KLIMA MONTAZA LJUBLJANA	28,637.60	3.8905
17	.IMP-LIVAR LBK IVANCNA GORICA	82,087.20	1.3383
18	.IMP-LIVAR LSNL IVANCNA GORICA	152,104.60	2.4798
19	.IMP-MONTAZA KOPER	139,904.70	2.2809
20	.IMP-MONTAZA MARIBOR	402,417.70	6.5606
21	.IMP-MONTAZNA PROIZVODNJA CELJE	40,734.10	0.6641
22	.IMP-PANONIJA MURSKA SOBOTA	490,280.10	7.9931
23	.IMP-PROJEKTIVNI BIRO LJUBLJANA	360,074.00	5.8703
24	.IMP-PROMONT LJUBLJANA	305,659.90	4.9832
25	.IMP-SKIP LJUBLJANA	140,728.70	2.2943
26	.IMP-TOVARNA ARMATUR IVANCNA GORICA	221,325.80	3.6083
27	.IMP-TEHOMONT LJUBLJANA	77,400.90	1.2619
28	.IMP-TELEKOM LJUBLJANA	226,939.20	3.6998
29	.IMP-TEN ENERGETIKA LJUBLJANA	235,327.70	3.8366
30	.IMP-TIO IDRIJA	213,851.20	3.4864
31	.IMP-VIPO IVANCNA GORICA	12,788.20	0.2085
Skupaj		6,133,820.00	100.00

PRILOGA ST.2 k sklepu iz točke 3 B

VREDNOST RACUNALNISKE OPREME v din stanje 31.12.1990			
ZD-SBOP			
Zap. st.	Podjetje združevalec	1	2
1	.IMP-ALCHROM RUSE	66,432.10	2.6273
2	.ARIS LJUBLJANA	148,293.20	5.8648
3	.IMP-BLISK MURSKA SOBOTA	21,441.90	0.8480
4	.IMP-CRPALKE LJUBLJANA	93,894.40	3.7134
5	.IMP-DVIGALO LJUBLJANA	52,646.50	2.0821
6	.EKO PTUJ	33,333.60	1.3183
7	.IMP-ELEKTROMONTER LJUBLJANA	196,992.70	7.7908
8	.IMP INTERNA BANKA LJUBLJANA	56,487.30	2.2340
9	.IMP r.o. LUBLJANA	152,609.40	6.0355
10	.INZENIRSKI BIROJI MARIBOR	34,034.00	1.3460
11	.IMP-INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA CELJE	29,634.40	1.1720
12	.IPKO PRESERJE	10,521.20	0.4161
13	.IMP-ISO SLOVENSKE KONJICE	43,877.60	1.7353
14	.IMP-ITAK LJUBLJANA	83,884.00	3.3175
15	.IMP-KLIMAT LJUBLJANA	127,496.00	5.0423
16	.IMP-KLIMA MONTAZA LJUBLJANA	98,372.40	3.8905
17	.IMP-LIVAR LBK IVANCNA GORICA	33,839.30	1.3383
18	.IMP-LIVAR LSNL IVANCNA GORICA	62,702.50	2.4798
19	.IMP-MONTAZA KOPER	57,673.20	2.2809
20	.IMP-MONTAZA MARIBOR	165,886.70	6.5606
21	.IMP-MONTAZNA PROIZVODNJA CELJE	16,792.00	0.6641
22	.IMP-PANONIJA MURSKA SOBOTA	202,107.90	7.9931
23	.IMP-PROJEKTIVNI BIRO LJUBLJANA	148,432.30	5.8703
24	.IMP-PROMONT LJUBLJANA	126,001.70	4.9832
25	.IMP-SKIP LJUBLJANA	58,012.10	2.2943
26	.IMP-TOVARNA ARMATUR IVANCNA GORICA	91,236.90	3.6083
27	.IMP-TEHOMONT LJUBLJANA	31,907.50	1.2619
28	.IMP-TELEKOM LJUBLJANA	93,550.50	3.6998
29	.IMP-TEN ENERGETIKA LJUBLJANA	97,009.60	3.8366
30	.IMP-TIO IDRIJA	88,154.70	3.4864
31	.IMP-VIPO IVANCNA GORICA	5,272.00	0.2085
Skupaj		2,528,529.50	100.00

PRILOGA st.2 k sklepu o preoblikovanju v delniško družbo IMP d.d.

IMP d.d.								
DOK. ZS-IMP r.o. Skupaj % Delnice % St.glasov								
Zap.s	Podjetje združevalec	1	2	3	4	5	6	7
1	.IMP-ALCHROM RUSE	0	167,870	167,870	0.22	17	0.23	17
2	.IMP-BLISK MURSKA SOBOTA	0	62,800	62,800	0.08	6	0.09	6
3	.IMP-CRPALKE LJUBLJANA	0	933,380	933,380	1.25	93	1.27	93
4	.IMP-DVIGALO LJUBLJANA	0	323,046	323,046	0.43	32	0.44	32
5	.IMP-ELEKTROMONTER LJUBLJANA	0	3,890,569	3,890,569	5.20	389	5.28	389
6	.IMP-KLIMA CELJE	0	201,250	201,250	0.27	20	0.27	20
7	.IMP-ISO SLOVENSKE KONJICE	0	412,918	412,918	0.55	41	0.56	41
8	.IMP-ITAK LJUBLJANA	0	255,675	255,675	0.34	26	0.35	26
9	.IMP-KLIMAT LJUBLJANA	0	1,675,230	1,675,230	2.24	168	2.27	168
10	.IMP-KLIMA MONTAZA LJUBLJANA	0	1,277,579	1,277,579	1.71	128	1.73	128
11	.IMP-LIVAR IVANCNA GORICA	0	1,124,995	1,124,995	1.50	112	1.53	112
12	.IMP-MONTAZA KOPER	0	903,353	903,353	1.21	90	1.23	90
13	.IMP-MONTAZA MARIBOR	0	2,138,077	2,138,077	2.86	214	2.90	214
14	.IMP-PANONIJA MURSKA SOBOTA	0	393,030	393,030	0.52	39	0.53	39
15	.IMP-PROJEKTIVNI BIRO LJUBLJANA	0	965,672	965,672	1.29	97	1.31	97
16	.IMP-PROMONT LJUBLJANA	0	3,000,949	3,000,949	4.01	300	4.07	300
17	.IMP-SKIP LJUBLJANA	0	429,125	429,125	0.57	43	0.58	43
18	.IMP-TEHOMONT LJUBLJANA	0	550,330	550,330	0.74	55	0.75	55
19	.IMP-TELEKOM LJUBLJANA	0	1,177,265	1,177,265	1.57	118	1.60	118
20	.IMP-TEN ENERGETIKA LJUBLJANA	0	1,270,549	1,270,549	1.70	127	1.72	127
21	.IMP-TIO IDRIJA	0	561,060	561,060	0.75	56	0.76	56
22	.IMP-INTERNA BANKA LJUBLJANA	0	93,223	93,223	0.12	9	0.13	9
23	.IMP r.o. LUBLJANA	50,645,273	1,233,071	51,878,344	69.29	5,188	70.40	5,188
Skupaj		50,645,273	23,041,016	73,686,289	98	7,369	100	7,369
.ARIS LJUBLJANA 0 805,514 805,514 1.08 81								
.EKO PTUJ 0 47,527 47,527 0.06 5								
.INZENIRSKI BIROJI MARIBOR 0 212,117 212,117 0.28 21								
.IPKO PRESERJE 0 115,283 115,283 0.15 12								
		0	1,180,441	1,180,441	1.58	118		
		50,645,273	24,221,457	74,866,730	100	7,487		

Opomba: pri postavitvi IMP r.o. je misljen celotni družbeni kapital podjetja IMP r.o. 01.01.1991
- DK = družbeni kapital
- ZS-IMP r.o. = združena sredstva v IMP r.o.

Bela opojnost na Golici

Pohod na Golico je zelo priljubljen izlet in včasih kar dosti zahteven, če so seveda vremenske razmere slabe, pa vendar veliko planincev PD IMP Ljubljana vsako leto obišče vrh Golice /1835 m/. Ta izlet bi lahko imenovali že tradicionalen, saj Golico obiskujemo že vrsto let in to zadnjo soboto v maju, ko so narciše v polnem razcvetu. Da bodo pohodi ostali še naprej, je garancija v tem, da je UO PD IMP Ljubljana dan poho-da imenoval »Očev dan«, ki naj bi spominjal, da je prerano odšel od nas starosta planinstva Bernard Klobučar - Oča.

Iz Ljubljane smo se odpe-ljali z vlakom do Jesenic. Ju-tro je obetalo lepa doživetja, čeprav so bile po nekaterih kotlinah megle. Vodja izleta PV PD IMP Marjan Požar je zadovoljno prešteval udele-žence. Na železniški postaji Škofja Loka in v Kranju so še vstopali planinci PD IMP Lju-bljana, zato se nas je na Je-senicah zbralo 43 članov, mla-dincev in pionirjev PD IMP Ljubljana z željo doseči vrh Golice. Vodja Marjan Požar se je kar hitro podal do Inte-gralovih garaž na Jesenicah in organiziral avtobus, da nas od-pelje na Planino. Redni avto-bus odpelje dosti pozneje in ker je bila skupina dovolj veli-ka smo dobili izredni avtobus. Nihče ni bil pripravljen peša-čiti dobro uro hoda po asfaltu na Planino, ker so se moči na skrivaj hranile za osvojitve vrha.

Izstopili smo na Planini pod Golico. Planina je gorska vasi-ca, kjer se začneja vzpon. Povezana je z dobro asfaltno cesto z Jesenicami in leži na višini 933 m. Kraj je znan po smučišču Španov vrh ali Črni vrh nad Jesenicami, vendar zaradi milih zim smučanja ni dosti, ostale so le vlečnice. Daleč na okoli je v vasi Plani-na poznana vsakoletna turi-stična prireditve, ki je vsako leto konec maja ali na začetku junija in se imenuje »Izbiranje Mis Narcis.« Na tej prireditvi posebno izbrana žirija izbere najlepšo dekle, jo okraši s cvetjem in to čast in slavo iz-branka nosi do prihodnjega leta. Do danes se še nobeni izbranki ni posrečilo, da bi po letu dni še enkrat obdržala zveneči naslov »Mis Narcis«. Planina pod Golico se ponša tudi s slavnim alpinistom, ki je zaradi svojih drznih pleza-lnih uspehov postal legenda alpinizma, to je Joža Čop ali Čopov Joža. Bil je v zlati na-vezi, ki je prva premagala se-

verno triglavsko steno, zato se danes imenuje slovenska smer. Njegovo herojstvo je posneto še v nemem filmu v naravi v triglavski steni, nato pa v zvočnem filmu. Tudi v roma-nu Stena je osrednji junak. Ko se je leta 1912 v Sloveniji usta-novila Gorska reševalna služ-ba je bil njen prvi predsednik. Sedaj počiva poleg ostalih vaščanov na pokopališču Pla-nina in je simbol hrabrosti, drznosti in tovarištva v gorah, zato veliko planincev obišče njegov grob. Zaradi svoje pri-padnosti goram se lahko po-stavlja ob bok Jakobu Aljažu, saj je bil njegov ožji sodela-vec in prijatelj.

V domu na Planini smo se oskrbeli še z ostalim kar smo rabili v dnevnikih in se podali proti Savskim jamam. Pot se vzpenja, zato smo kmalu od-ložili vetrovke in bunde. Tudi sonce ni skoparilo, zato je bil pohod prav prijeten. Iz Plani-ne do koč pod Golico vodi pot le malo časa po planjavi z belimi narcisami, ki so bile le-tos še posebno bujne, ker kot pravijo domačini, letos po-mlad malo kasni. Pot zavije v gozd in ta zakrije lepoto belih poljan. Pot se vije po gozdu vse do koč pod Golico, do-mačini pa pravijo do koč na Rigelnu. Razgled nazaj v dol-i-no je možen šele pri koči, in to v jasnem dnevu, kot smo ga imeli mi. Tako se poplača ves-trud in napor. Panorama vasi Planine in Jesenic ter v ozadju del Julijcev s Triglavom so ne-pozabni užitki, da jih še umet-nik ne more bolje predstaviti.

Sonce je sijalo, bilo pa je od časa do časa vetrovno, zato smo se podrenjali v koč. Tu smo odprli nahrbtnike in pol-nili želodčke, ki so že krulili. Pijača in tudi hrana je bila pri-šanka, a v nahrbtniku je še vedno najboljše in najceneje. Prazen nahrbtnik, lažja hoja, zato pa večjo obremenitev ob-čuti žep. Kmalu smo zavezali nahrbtnike in se odpravili pro-ti vrhu, ki nam je bil končni cilj pohoda.

Da smo dosegli vrh Golice, smo potrebovali nekaj več kot pol ure strmega vzpona. Če-prav je bil razgled dober, se zaradi močnega vetra nismo dolgo zadrževali na vrhu. Po-gledali smo Celovško kotlino, Karavanke, Julijske alpe in tudi ostala pogorja so bila do-bro vidna. Dnevniko smo ži-gosali na ostankih temeljev Kadilnikove koč. Letos mi-neva 78 let, ko je France Ka-dilnik postavil koč na Golici. Bil je zavzeti zagovornik slo-venskega planinstva in drzen

planinec. Danes koč ni več, ostala je samo spominska plošča ob 50 letnici postavitve koč /1903 - 1953/. Pri teh razvalinah imajo sedaj ovce svoje zavetišče ob slabem vre-menu. Vrh Golice je imel še debelo snežno odejo, ko smo se poslavljali.

Vračali smo se po grebenu Golice, ki je zahodni del Ka-ravank, v smeri Javorniški rovt in se ustavili na prevalu Markelčeve planine. Tu smo še enkrat pogledali v nahrb-tnike, če je kaj ostalo, da po-tolažimo brundajoče želodčke. Prisluhnili smo tudi besedam, ki so spominjale na pokojnega Bernarda Klobučarja - Očeta, za katerega letos v mesecu av-gustu minevata dve leti, ker ga ni več med nami. Zaradi za-slug, ki jih je imel pri vodenju in organiziranju PD IMP Lju-bljana od njegove ustanovitve, je bil sprejet sklep, da se dan pohoda na Golico imenuje »Očev dan«. Ni ga bilo, da je o Oču razmišljati drugače kot o izkušnem, požrtvovalnem, vestnem in neustrašenem pla-nincu, ki je naše člane planin-skega društva prvi popeljal tudi v zamejske planine, v ita-lijske in avstrijske in v Francijo na Mont Blanck in jih je učil planinarjenja v viso-kogorju. Hvaležni smo mu za vsa njegova dela in izkušnje, ki jih je prenesel na mlajši rod, zato smo njegov spomin poča-stili z eno minutnim molkom.

Nato smo odšli v smeri Ja-vorniškega rovta, saj smo za dosego le-tega rabili še dve uri hoda. Ponovno smo prišli na poljane z belimi cvetovi in kljub vetrovno vreme smo vo-njali prijeten vonj narcis. Za-čutili smo novo življenje in pomlad.

Na Pristavo smo prišli po-trebni oddiha in prigrizka, vse to pa se na Pristavi dobi. Pri-stava je bila nekoč last zna-nega botanika, barona Žiga Zoisa, ki ga poznamo kot zelo izobraženega, saj je veliko pripomogel k osamosvojitvi slovenskega jezika. Letnica na Pristavi je 1641, kar pome-ni, da je stala že mnogo pred lastništvom Žiga Zoisa. Po-novno je bila obnovljena leta 1953 in danes služi kot turi-stični objekt.

Pri domu na Pristavi je bilo živahno ali ura se ne ustavi, sonce se je že nagnilo, pred nami pa je bila še ura hoda. Čeprav nam je bilo lepo, smo se poslovlili.

Pri razhajanju v Ljubljani smo si zaželeli za drugo leto prav tako lepi dan, da bomo »Očev dan« lahko dostojno praznovali, mogoče še v več-jem številu. Zdravko Nastran

Obvestila PD IMP

Izlet 29.6.1991 /sobota/ se spremeni tako, da Vrhniška planinska pot odpade in se nadomesti z izletom na Limbarsko goro. To spremembo je sprejel UO PD IMP Ljubljana na redni seji 29.5.1991.

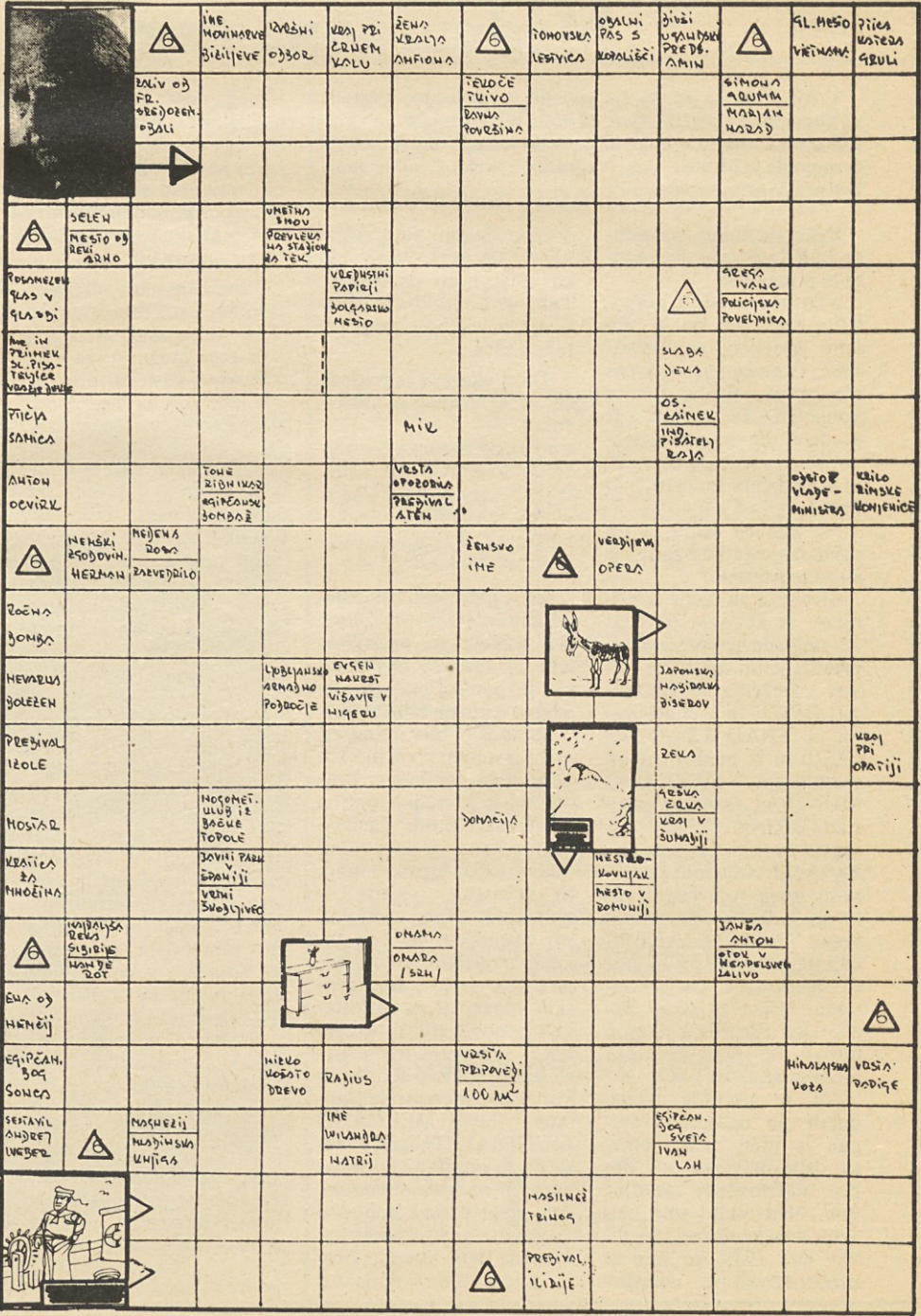
Avtobus iz Ljubljane v Črno odpelje ob 7. uri 10 min., peron 14 in se peljemo do Krašnje, kjer se začneja vzpon na Limbarsko goro. Zbrali se bomo 15 min. pred odhodom avtobusa. Vodja izleta PV PD IMP Ljubljana Leon Lavrič.

Zelena Limbarska vabi!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta se zahvaljujem podjetju Pro-mont, za izraze sožalja in denarno pomoč. Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na nje-govi zadnji poti in darovali cvetje.

Žalujoči: žena Rezka Smrekar in hčerki Majda in Darinka.

Že danes za jutri!

ARIS

ARIS

ARIS

Kaj
varčna raba energije

Kdaj
stalno in nepreklicno

Kje
pri vsakem porabniku

Kako
z regulacijskimi sistemi ARIS

Zakaj

več kot 500.000 regulacijskih sistemov ARIS
v rabi jamči:

optimalno porabo energije
kakovost vgrajenih enot
dolgo brezhibno delovanje
možnost dogradnje sistema
možnost sprotnega obnavljanja in
– tehničnih izboljšav
zadovoljne kupce tudi v prihodnje

Želite

Nasvet, projekt, izvedbo, zagon, vzdrževanje za novi sistem, ali servis obnovo, posodobitev za obstoječega, kličite 061 557 141

Opremo in naprave regulacijskih sistemov za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo; opremo in naprave za varnostne in nadzorne sisteme objektov; opremo in naprave za druge procese, kličite 061 557 143

Pogone za regulacijo in procesno tehniko, armature za industrijo in široko potrošnjo, kličite 061 557 145

Izdelavo orodij, zahtevno mehansko obdelavo, izdelavo po vaših načrtih, kličite 061 557 166

Reprodukcijski material, opremo in naprave za industrijo, obrt, gradbeništvo, montažo in izdelke široke potrošnje, kličite 061 557 169

VAŠ PARTNER

ARIS d.d. 61210 Ljubljana – Šentvid, Jožeta Jame 16, p.p. 20
Telex 39500 YU SL, Telefax 061 555 787
Telefon (061) 557-141

ARIS

ARIS

ARIS

ARIS

Mednarodna nagrada za komercialni prestiž

V Madridu so 14. junija podelili mednarodne nagrade za komercialni prestiž. Gre, če malo poenostavim, za »certifikat« kakovosti trženja in nujenja uslug. Med dobitniki te nagrade je bil tudi Aris. Nagrado je prejel direktor marketinga Marko Weber.

Kako ste dobili to nagrado in kaj pravzaprav pomeni to priznanje?

»To je nagrada z dolgoletno tradicijo, saj je bila letos podeljena enaindvajsetič. Dosedaj je to priznanje prejelo veliko število podjetij iz 112 držav, kar pomeni, da so jo prejela podjetja iz vseh delov sveta in iz različnih industrijskih panog.«

Na kakšen način je bil delan izbor in kdo ga je vršil za to nagrado?

»Komite za izbor dobitnikov, te kot sem povedal 21. nagrade za komercialni prestiž, je bil izbran iz članov združenja EDITORIAL OFFICE in v sodelovanju s TRADE LEADERS CLUB in iz predstavnikov publikacije MERCADO MUNDIAL (svetovni trg). EDITORIAL OFFICE kot organizator tega izbora poleg svojih številnih aktivnosti ureja tudi šest revij, ki so prisotne po celem svetu. TRADE LEADERS CLUB, ki deluje v okviru te organizacije, pa je kontaktni center za svoje članke. Član združenja je moč postati ob podelitvi tega priznanja.

Mi te nagrade nismo dobili po naključju, ampak je plod nekaj letnega dela in predvsem dobro načrtovane razvojne poti. Nedvomno smo največje korake naprej naredili v letu 1989, ko smo se preoblikovali v delniško

družbo. Dobro smo zastavili razvoj in posvetili veliko pozornosti kakovosti. Tako smo si počasi odpirali pot na najbolj zahtevna tuja tržišča.

Torej nagrada je posledica in priznanje za kakovost?

»Da, predvsem priznanje za dobro poslovanje v preteklem letu in za uveljavljanje na tržišču s kakovostnim izdelkom in uslugi ter storitvijo.«

Če je priznanje namenjeno kakovostnim premikom pri trženju v preteklem letu, pa verjetno to priznanje le pomeni bolj široko odprta vrata na tujih trgih?

»Seveda bi bilo nesmiselno to postaviti v vitrino kot neke vrste relikvijo. Brez dvoma je to tudi moralna spodbuda, hkrati gledano čisto skozi poslovno ali marketinško optiko, nam to priznanje, seveda če bomo še naprej vztrajali pri zastavljeni poti in kakovosti naših izdelkov, odpira celo vrsto informacijskih možnosti in vzpostavljanje novih stikov takorekoč s svetovnih trgov vsaj za naslednji dve leti, kolikor avtomatično traja članstvo v reviji MERCADO MUNDIAL. Ta izhaja mesečno in pokriva vse celine sveta in nam daje brezplačen pregled nad ponudbo in povpraševanjem na svetovnem trgu. Skratka široko smo si odprli možnosti

iskanja novih stikov s potencialnimi partnerji. Poleg tega pa nam publikacija, ki jo dobivajo vsi dobitniki priznanj enkrat letno, omogoča popolno informacijo o aktivnostih firm dobitnic tega priznanja.

Priznanje nam omogoča uporabo zaščitnega znaka TLC, kar nam samo po sebi daje možnosti za dvig kakovosti nastopa in nudenja izdelkov na mednarodnem trgu.«

In kako ohraniti to kakovostno raven ob vseh teh stresih pri nas?

»Razmere je potrebno vzeti v zakup in se usmeriti najprej v podjetje, torej stalno inoviranje in izboljševanje ravni svojih izdelkov, posvetiti je potrebno vso pozornost kakovosti na vseh ravneh. Skratka ne glede na tržišče je naš cilj zadovoljiti našega kupca s kakovostno opremo, uslugi in izdelkom.

Nenazadnje se je ta poslovna filozofija potrdila že na sejmu ISH v Frankfurtu, kjer smo skorajda vsak dan vzpostavili tesnejši poslovni kontakt s kakim tujim partnerjem, ki se sedaj že odražajo v konkretnem sodelovanju in prodaji naših izdelkov.

Priznanje, nam je lahko samo ob naši veliki profesionalnosti v pomoč pri nadaljnjem uveljavljanju in utrjevanju na svetovnem trgu. Zato bom zaključil z našim sloganom - ARIS - vaš partner pri odločitvah in vaš partner pri uresničevanju vaših želja.«

J. VOTEK

